Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Советэй, Министрнүүдэй Советэй орган

...1921 оной ...21-нээ гарана | № 91 (14202) | 1976 оной апрелиин 18, воскресени | Сэн 2 мүнгэн.

Советскэ Союзай ажалшад! КПСС-эй XXV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые, арбадахи табан жэлэй агуухэ программые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө тэмсэгты!

Коммунис байгуулалтын шэнэ амжалтанууд тээшэ урагшаа!

(1976 оной Майн 1-дэ зорюулжа, КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан Уряануудһаа).

РОССИН ОЙРЫН ШЭНЭ ЗОРИЛГОНУУД

РОССИН ФЕДЕРАЦИИН АЖАЛШАДАЙ 1976 ОНОЙ СОЦИАЛИС УЯЛГАНУУД

...сиин Федерациин ажалшад, бүхы арад... адляар, КПСС-эй XXV съездын дүнгүү... утаа ехэ урма зоригтойгоор, сэдьхэлээ ...ээр ханаһан мэдэрэлтэйгээр угтаа. ...СР-эй промышленностиин, хүдөө ажахын, ...ын, транспортын предприятинуудай ба ...й ажахын бусад һалбаринуудай коллек... съездын шиидхэбэринүүдые, тоосоото ...эл дотороо партиин Центральна Комите... Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Бреж... табиһан бодомжонууд ба зорилгонуудые ...бэри болгон, арбадахи табан жэлэй ту... ...ын жэлдэ дүүргэгдэхэ иимэ социалис ...уудые абаба:

...адай ажахын бүхы һалбаринуудтахи үй... ...риин ашаг үрэ ба хүдэлмэриин шанар ...дээшэлүүлхэ, предприятинуудые техни... ...талаарнь шэнэдхэн зэбсэглэхэ, шэнээр ...ажа дүүргэгдэхэ предприятинуудые ...ээр ашаглажа эхилхэ, үйлэдбэриин гол ...нууд, материальна ба бусад хэрэгсэлнүү... ...бүри ехэ үрэтэйгөөр ашаглалгада гол ан... ...хандуулха.

...омышленностиин талаар — техническэ ...алтэ тодорхойлдог һалбаринуудтахи үй... ...риин хэмжээе булюу түргэнөөр хүгжөө... ...алай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбтэ даа... 12 процентээр үлүүлэн дүүргэхэ. Ма... ...бүтээдэг үйлэдбэридэхи тухеэрэлгын ...алаан соо хүдэлхэ арга боломжыень ...центһээ бага бэшээр нэмээхэ. Промыш... ...продукциин шанар ба техническэ ...дээшэлүүлхэ. 1,5 мянган шэнэ ян... ...байн машинанууд, тухеэрэлгэнүүд ба ...рнуудые үйлэдбэридэ ашаглаха. Шэнэ ...э, түрүү технологи, үйлэдбэреэ оньһо... ...лга ба автомадаар зэбсэглэлгэ нэбтэ... ...дэлгэрүүлхэ даабаринуудые болзорһоо ...дүүргэхэ, гараар бүтээгдэдэг ажалые ...йгоор хороохо. 3,5 мянган предприяти, ...участок ба үйлэдбэринүүдые хоорондоо ...ойгоор оньһожоруулха ба автомадаар ...лэхэ, 6,5 мянган оньһожоруулагдамал ...но ба автомат лининүүдые үйлэдбэридэ ...рүүлхэ.

...дукци бүтээхэдэ материалнуудай гарал... хорооҳо, 5,5 миллиард киловатт-час ...рын элшэ хүсэ алмаха, 600 мянган тон... ...доошо бэшэ хэмжээтэй хара металл, ...миллион тонно условно түлишэ арьбалха. ...зохёолгын ба уралан нарижуулгын ...нуудые арадай ажахыда хэрэглэһэнэй ...ээр жэлэй турша соо 2,7 миллиард тү... ...эй алмалта хэхэ.

...мышленна продукци бүтээн гаргаха ба ...хала түхэлэй олонхи эдлэл хэрэгсэл... ...бүтээхэ түсэбөө болзорһоо урид, де... ...н 28-да дүүргэхэ. Түсэбһөө гадуур 190 ...тонно шэрэм, 200 мянган тонно бу... 150 мянган тонно хара металлнуудай прокат, 51 мянган тонно булад соргонуудые үйлэдбэрилхэ, 8 миллион тонно нүүрһэ малтан абаха, 2,7 миллион тонно нефть, 3,9 миллиард кубометр газ гаргажа абаха, 500 мянган тонно минеральна үтэгжүүлгэ үйлэдбэрилхэ, 400 мянган дүрбэлжэн метр елэгэр шэл, 50 мянган тонно целлюлозо, 35 мянган тонно саарһа, 1500 трактор, таряа хуряаха 700 комбайн, 3700 автомобиль, тракторнуудта, хүдөө ажахын машинануудта табигдаха 2,3 миллион түхэригэй запчастьнуудые бүтээн гаргаха, 1,5 миллион кубометр модо зөөхэ.

Арадай хэрэглэлэй эд товарнуудые бүри ехээр бүтээн гаргаха, 730 миллионһоо үсөөн бэшэ түхэригэй эдлэл хэрэгсэлнүүдые, тэрэ тоодо 10 миллион дүрбэлжэн метр бүд, 10 миллион түхэригэй оёмол, 650 мянган хэһэг трикотажна хэрэгсэлнүүдые, 75 мянган тонно мяха ба мяханай зүйлнүүдые, 8 мянган тонно малай тоһо, 63 мянган тонно сагаан эдеэнэй зүйлнүүдые түсэб дээрээ нэмээн үйлэдбэрилхэ. Хүнгэн ба текстильнэ промышленностиин талаар — 2,1 мянганһаа дээшэ эдлэл хэрэгсэлнүүдые гүрэнэй эрхим шанарай тэмдэгтэ хүртөөхэ. Нютагай промышленностиин талаар —3800-һаа үсөөн бэшэ шэнэ моделиин ба түхэлэй эдлэл хэрэгсэлнүүдые ашаглалгада оруулха.

Хүдөө ажахын талаар — ажалай бүтээсэ улам дээшэлүүлһэнэй үндэһөөр продукци үйлэдбэрилгын бүхы ургалта туйлаха. Хүдөө ажахын үйлэдбэриин продукци өөрыпь үные хямдаруулха ба ашагыень дээшэлүүлхэ. Үйлэдбэреэ саашадань эршэмтэй, ашагтайгаар хүгжөөһэнэй, эрдэм болон техникын туйлалтануудые нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлһэнэй, колхозууд болон совхозуудай материально-техническэ арга боломжонуудые али болохоор бэхижүүлһэнэй, үйлэдбэреэ үргэлжэ дээрэнь оньһожоруулгын ба автомадаар зэбсэгжэлгын хэрэг үргэдхэһэнэй, хүдөө ажахыда хими нэбтэрүүлһэнэй, газараа шанаржуулһанай үндэһөөр 120 мянган тонноһоо бага бэшэ орооһо таряа, 32 миллион тонно саахарай свекло, 4 миллион тонно наран сэсэг, 55 миллион тонно хартаабха, 12 миллион тонно овощ, 10,4 миллион тонно мяха, 47 миллион тонно һү, 32 миллиард үндэгэ, тэрэ тоодо РСФСР-эй хара хүрьһэгүй нютагуудта—24 миллион тонно орооһо таряа, 30 миллион тонно хартаабха, 5 миллион тонно овощ, 3,5 миллион тонно мяха, 19,5 миллион тонно һү, 13 миллиард үндэгэ абаха. Контрактациин договорнуудаар хараалагдаһан, хүдөө ажахын продукгнуудые гүрэндэ худалдаха түсэбүүд ба даабаринуудаа автономито республика, хизаар, область, район ба ажахы бүхэнэй дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхэ ябадал хангаха.

Газар, техникэ, үтэгжүүлгэнүүд болон бусад материальна хэрэгсэлнүүдые хэрэглэлгын ашаг үрые бүри ехэ болгохо. Трактор бүхэнэй бүтээсые 3—5 процентээр дээшэлүүлхэ. Дизельнэ түлишэ гаргашалгые нормоор хараалагдаһанһаань 1,5—2 процентээр, заһабарида хэрэглэгдэхэ, машинно-тракторна паркын техническэ хэрэглэмжэ хангаха зөөри ба материалнуудые 3 процентээр арьбалха.

Хара хүрьһэгүй нютагуудта, Поволжидо, Хойто Кавказда, Алас-Дурнада ороохо таряа ба бусад ургамалнуудые тогтууритайгаар ургуулжа абадаг ехэ ехэ районуудые бии болгохо хэмжээ ябуулгануудай бэелүүлэгдэсые түргэдхэхэ. Капитальна хүдэлмэридэ гүрэнэй зүгһөө табигдаһан мүнгэ хэрэглэн, 463 мянган гектар талмайе уһалха шэнэ түхеэрэлгэнүүдые, 359 мянган гектар талмайтай газарай уһа һабхаруулха түхеэрэлгэнүүдые болзорһоо урид, декабриин 1 хүрэтэр ашаглалгада оруулха, 1,4 миллион гектар талмай дээрэ культуртехническэ хүдэлмэри бүтээхэ, бэлшээринүүдые уһатай болгохо, урда тээнь уһатай болгогдоһон 1,2 миллион гектар бэлшээри дээрэхи уһанай ажахын барилгануудые һэльбэн шэнэдхэхэ. РСФСР-эй хара хүрьһэгүй нютагуудта Главнечерноземводстройн эмхинүүдээр бэелүүлэгдэжэ байгаа подрядна хүдэлмэриин жэлэй түсэбые декабриин 25 хүрэтэр түгэсхэхэ, түсэбһөө гадуур 2 миллион түхэригэй хүдэлмэри бүтээхэ.

Барилгын талаар — ажал эмхидхэлгын ба үйлэдбэриин түрүү дүй дүршэл үргэнөөр нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлһэнэй, барилга-хабсаралгын хүдэлмэри индустрижүүлгын ба оньһожоруулгын хэм хэмжээе улам дээшэлүүлһэнэй үндэһөөр ажалай бүтээсэ 5,5 процентээр нэмээхэ.

Барилгын ашаг үрэ ба шанар дээшэлүүлхэ зорилгоор заводто түгэс бэлэн болгогдоһон детальнуудые, хүдэлмэреэ таһалгарнагүй түсэблэдэг, барилгануудые бүхы жэлэй турша соо ашаглалгада тэгшэ жэгдээр оруулдаг орловско ба бусад барилгын эмхинүүдэй түрүү дүй дүршэл, бригадна подряд хэрэглэһэнэй үндэһөөр, үргэлжэ ханатай, бүхыдөө хабсаргагдадаг барилга бүри үргэнөөр нэбтэрүүлхэ.

Подрядна хүдэлмэриин жэлэй түсэбые декабриин 30 болотор дүүргэхэ. Ставрополиин ба Яхадай ГРЭС-үүдтэ, Вилюйн ба Усть-Илимэй ГЭС-үүдтэ, 3-дахи Калининскэ, Грозныйн ба Севернэ (Ленэнерго) ТЭЦ-үүдтэ 892 мянган киловатт элшэ хүсэ болзорһоонь урид ашаглалгада оруулха.

Нижневартовска газ олзоборилон абадаг 2-дохи завод, Нижневартовск—Курган—Куйбышев гэһэн нефтиин хоолой сорго ашаглалгада оруулха, Новолипецкэ металлургическа заводто 7-дохи коксын батарейе барижа, проектээр хараалагдаһан хүсэндэнь хүргэхэ.

Камска автомобильна заводой түрүүшын ээлжээнэй барилгые түргэдхэжэ, ашаглалгада үгэхэ, энэ заводто туһалдаг предприятинуудые бариха ба һэльбэн шэнэлхэ хэмжээнүүдые бэелүүлхэ.

Дүн хамта 52,7 миллион дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүдые бариха. Хото городуудта, һуурин тосхонуудта 2050 мянган байрые газаар хангаха түсэбые — декабриин 29 болотор, гэр байрын капитальна заһабарилгын түсэбые декабриин 27 болотор дүүргэхэ, юрэнхы эрдэмэй һургуулинуудые, техническэ мэргэжэлэй училищинуудые һуралсалай жэлэй эхилтэр ашаглалгада оруулха.

Арадай ажахые, хүн зонине **транспортаар хангалгые** бүрин хүсэдөөр, саг соонь бэелүүлхэ. Түмэр замай, автомобильна ба гол мүрэнэй транспортаар 46.4 миллион тонно ашаа түсэбһөө гадуур зөөхэ, магистральна хоолой соргоор нефтепродуктнуудые урадхуулгын түсэбые 660 мянган тонноор үлүүлэн дүүргэхэ. Граждан авиациин предприятинууд пассажирнуудые зөөхэ жэлэйнгээ даабарние — декабриин 25 болотор, арадай ажахыда авиаци хэрэглэхэ түсэбые декабриин 19 болотор дүүргэхэ.

9,8 мянган километр автомобильна харгыда хатуу хушалта хэхэ, 10,4 мянган километр автомобильна харгы һайнаар заһабарилха.

Байгал-Амарай түмэр зам дээрэ барилга хабсаралгын хүдэлмэриин жэлэй түсэбые декабриин 20 болотор дүүргэхэ. Тындэ—Беркакит гэжэ линидэ Якут разъезд хүрэтэрхи 79 километр утатай харгы Таюр станциһаа Небель разъезд хүрэтэрхи 69 километр утатай харгы, Березовка станциһаа Ургал станци хүрэтэрхи 60 километрэй линиие декабриин 25 болотор ашаглалгада оруулжа, поезднуудые ябуулха.

Ретрансляционно телевизионно 14 станци, «Орбита» түхеэрэлгын дамжуулгануудые барижа абадаг телевизионно гурбан станци, хото городуудта 500 мянган номертой хүдөө нютагуудта 146 мянган номертой телефоной автомат станцинуудые барижа, ашаглалгада оруулха.

Худалдаа наймаанай түрүү арганууде үргэнөөр нэбтэрүүлһэнэй ашаар хүн зонине **худалдаа наймаанай талаар хангалгын** хэмжээе дээшэлүүлхэ, гүрэнэй худалдаа наймаанда эд бараа наймаалагшадгүйгөөр худалдалгын хэмжээе — 48 процентдэ, кооперативна худалдаа наймаанда розничо эд бараа худалдалгые 59 процентдэ хүргэхэ. Гүрэнэй ба кооперативна худалдаа наймаанай предприятинууд розничо эд бараа худалдаха, хүн зоной ажаһуудал хангаха жэлэй даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхэ. **Хүн зоной ажаһуудал хангаха,** эдэ бүхы түсэбүүдһээ гадуур 27 миллион түхэригэй худалдаа наймаа хэхэ, хүдөөгэй хүн зоной байдал улам һайнаар хангаха.

Гүнзэгы ехэ, бодото байдалда хэрэглэмээр **научна шэнжэлгэнүүдые** саашадань хүгжөөхэ, эрдэм наукын туйлалтануудые арадай ажахыда нэбтэрүүлгые нилээд хурдадхаха.

Дээдэ ба тусхай дунда һургуулитай үндэр мэргэжэлтэдые бэлдэхэ хэрэгые һайжаруулха. Юрэнхы эрдэмэй дунда һургуулинуудай һурагшадай эрдэм мэдэсэ дээшэлүүлхэ, хүмүүжүүлгые һайжаруулха. Техническэ эрдэмэй һургуулинуудта дүршэл шадабаритай 1,2 миллион хүдэлмэришэдые бэлдэхэ.

Совет хүнүүдые суртал бодолой-политическэ, зан ябадалай, һайн һайханиие ойлгодогоор хүмүүжүүлгэдэ социалис соёл культурын, искусствын үүргэ дээшэлүүлхэ.

Хүн зонине медицинскэ талаар хангалгые һайжаруулха, үбшэнһөө һэргылхэ хэмжээ ябуулгануудые улам үргэнөөр бэелүүлхэ. Физическэ культура ба спорт хүгжөөхэ.

1976 оной түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын тула бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн, коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулхабди, манай Эхэ ороной экономическэ ба оборонно хүсые бэхижүүлхэ зорилгонуудые бэелүүлгэдэ хубитаяа оруулхабди гэжэ Россин Федерациин ажалшад КПСС-эй Центральна Комитедые, ЦК-гай Политбюрое, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Леонид Ильич Брежневые найдуулна.

Уялганууд предприятинуудай, барилгануудай, колхоз, совхозуудай, эмхинүүдэй коллективүүдтэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, баталагдан абтаад, РСФСР-эй промышленностиин, хүдөө ажахын, барилгын, транспортын ба хүн зоной ажаһуудал хангадаг хүдэлмэрилэгшэдэй республиканска зүблөөн дээрэ һайшаагдан абтаба.

КПСС-эй обкомдо, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Советтэ

1976 ондо һү ехээр һааха, сагаан эдеэнэй шанар һайжаруулха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ тушаа Улаан-Үдын аймагай „Маяк" колхозой һү һаалиин фермын үнеэдые машинаар һаадаг мастернуудай абаһан уялга тухай

...ёоша ондо һү ехээр һааха, сагаан эдеэнэй шанар һайжаруулха, ...бүтээсые дээшэлүүлхэ тушаа Улаан-Үдын аймагай «Маяк» колхо... ...алиин фермын үнеэдые машинаар һаадаг мастернуудай абаһан со... ...уялгые КПСС-эй обкомой бюро, республикын Министрнүүдэй ...һайшаагаа.

...һаалиие дээшэлүүлхэ, шанарыень һайжаруулха ба үнеэдые маши... ...һаадаг мастернуудай ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын түлөө һаа... ...фермэнүүдэй дунда 1976 ондо социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэ... ...гэжэ хүдөө ажахын Министерствые, хүдөө ажахын трестнүүдые; КПСС-эй райкомуудые, аймгүйсэдкомуудай, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдые, партийна болон комсомолой, профсоюзай организацинуудые уялгалаа.

Һү һаалиие дээшэлүүлхэ шанарыень һайжаруулха ба ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын түлөө республикын һаалишад, үнеэдые машинаар һаадаг мастернуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй ябасые саг үргэлжэ харуулжа байха гэжэ «Правда Бурятии», «Буряад үнэн», «Буряадай залуушуул» болон аймагуудай газетэнүүдэй редакцинууд уялгалагдаа.

...ондо һү ехээр һааха, һүнэй шанар һайжаруулха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ тухай Улаан-Үдын ...гай „Маяк" колхозой Бурнашовско һаалиин фермын үнеэдые машинаар һаадаг мастернуудай

СОЦИАЛИС УЯЛГАНУУД

...Улаан-Үдын айма... «Маяк» колхозой Бур... һаалиин фермын ...машинаар һаадаг ...ууд бүхы совет хү... адли партингаа ...ын шиидхэбэри... урмашан зоригжо... ...соо өөһэдынгөө бү... ...һээ мянган цент... ...га бэшэ һү һаа... мүрысөө дэлгэ... гэжэ шиидээбди. Үй... ашаг үрые дээ... ажалай шанар ...ха тушаа КПСС... съездын шиидхэбэ... бэелүүлхэ хэрэгтэ ажалай хубитые ...түлөө эрмэлзэхэ ...үнеэдэрэй гол шуха... болоно.

...ажалнай юугээр ...харуулагданаб?

...жэлнүүдтэ манай ...ажалые шэнэдхэн ...талаар ехэ хү... ...гдэ. Үнеэдые ...оньһон машинаар ...«Ёлочка»... түхеэрэлгэ ...ажалай эмхидхэл ...табигдаа, малай ...ар урадхуулан ...түхеэрэлгэ тодхог... ...уянда байлгагда... ...бэриин байра соо шухала хэрэггэй түхеэрэлгэнүүд табигдаа. Тиигэжэ фермэдэ ехэнхи хүдэлмэриин оньһожоруулагдаһан, шэнэдхэн эмхидхэгдэһэнэй ашаар бидэнэр тус бүридөө 50 үнеэдые һаадаг болособди.

Мүнөө ажалайнгаа түрүүшын дүн сонсолхо аргатай болобобди. Бидэ фермэдэ үнеэдые машинаар һаадаг 4 һаалишад хүдэлнэбди. Нёдондо бүхыдөө 4039 центнер гэхэ гү, али һаалишан бүхэн 1009 центнер һү һаагаа.

Колхоздомнай жаанадтай хамта тоолоходо, бүхыдөө 39 һаалишад хүдэлдэг. Бүхы һаалишад хамтадаа 16 745 центнер һү һаагаа гэхэ гү, али хүн бүхэн 429 центнер абаһан болоно. Энээн дээрэһээ харахада, бидэ, үнеэдые машинаар һаадаг мастер бүхэн колхозой һаалишан бүхэнһөө дунда зэргээр 2,4 дахин ехэ һү һаагаа бшуубди.

Энэ туйлаһанаараа һанаагаа амархагүй гэжэ оролдонобди. Арбадахи табан жэлые ашаг үрэ ехэтэй, шанар һайжаруулха табан жэл болгохо гэһэн партиин уряада бодото ажалаараа харюусан, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ арга боломжо, нөөсэнүүдые элсүүлэн хэрэглэхэ болонобди. Тиимэһээ партиин XXV съездһээ хойшо даажа абаһан бүлэг үнеэдһээ жэлдээ мянган центнерһээ дээшэ һү һаахын түлөө үнеэдые машинаар һаадаг мастернуудай дунда мүрысөөн шэнэ хүсэтэйгөөр дэлгэрэнхэй.

Бидэ өөһэдынгөө арга боломжые тооложо үзөөд, арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ бүхы фермээрээ 5000 центнер һү һааха, мүн һаалишан бүхэн 1250 центнер һү абаха гэхэ гү, али нёдондонойхидо орходоо һү һаалияа 25,4 процентээр дээшэлүүлхэ гэжэ шиидээбди. Тиигэжэ һаалишан бүхэн һү һаалияа 241 центнерээр дээшэлүүлхэ болоно.

Энэмнай бэлэхэнээр туйлагдахагүй гэжэ мэдэнэбди. Мүнөө жэлдэ манай фермын хажууда ногоон тэжээл ургуулха участок бии болгогдоо. Энэнь тон шухала байна. Үнеэдые түхэрсэн жэл соо уянда байлгахаар хараалагдаһан манай фермын мал нёдондо зунай хоёр һара соо тэжээлнай таһалдаад, һү һаалимнай ехээр доошолоо һэн.

Мүнөө байһан һү хүргэдэг түхеэрэлгэһээ нурагүй һайн шэнэ түхеэрэлгэ тодхогдохо юм. Тиигэжэ продукцимнай шанар эрид һайжарха байна.

Һаалишадай ажалые шэнээр сэгнэн харадаг болохо саг ерээ гэжэ энсолон хэлэхэ байнабди. Энээнһээ урагша үнеэн бүриһөө хэды шэнээн һү һааһаарнь һаалишадай социалис мүрысөөнэй дүн гаргагдадаг байгаа. Тиихэдээ али нэгэн һаалишанай бүхыдөө хэды шэнээн һү һаажа, ниигын хэрэгтэ хүн бүхэнэй ямар хубита оруулһаниинь хараада абтадаггүй һэн. Эсэстээ үнеэн бүриһөө эгээл ехэ һү һааһан хүн илаһанда тоологдодог байгаа. Энэ жэлдэ колхозой правлени, партком һаалишадай дундахи социалис мүрысөөнэй гуримда шухала нэмэлтэ оруулаа. Үнеэдые машинаар һаадаг мастернуудта тусгаар гурим зохёогдожо, тэдэнэй социалис мүрысөөнэй дүн гаргахадаа, һаалишан бүхэнэй бүхыдөө хэды шэнээн һү наһаниинь хараада абтадаг болоо. Энэнь хүн бүхэнэй хэһэн ажалые зүбөөр сэгнэхэ, 1000 центнерһээ дээшэ һү һаахын түлөө тэмсэгшэдэй хүдэлөөе үргэдхэхэ арга олгоно.

Һаалиин мал ажалые промышленна үндэһэ һуурида оруулха, мүнөө байһан фермэнүүдэй һэльбэн шэнэдхэгдэхэ, шэнэ комплекснуудай баригдахада, манай республикын һаалишадай мүрысөөе саашадаа иимэ гуримаар эмхидхэхэдэ таатай болохо гэжэ һананабди.

Ажахынуудта һаалишан бүхэн 50, тэрэнһээ олоншье үнеэдые даажа абаха, тус бүридөө жэлдээ мянган центнерһээ бага бэшэ һү һаадаг болохо гүйсэд арга боломжотой гэжэ манай дүй дүршэл харуулна.

Арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй нэгэдэхи квартал дүүрэбэ. Энэ үнгэрһэн үе соо ямараар хүдэлөө гээшэбибди? Фермэдэ бүхыдөө 1244 центнер һүн абтаа гэхэ гү, али мастер бүхэн 312,5 центнер һү һаагаа, үдэрэй дунда зэргээр 342 центнер һүн һаагдаһан болоно.

Апрелиин эдэ үдэрнүүдтэ мастер бүхэмнай үдэрэй 390 килограмм һү һаана. Абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхын тула хүн бүхэн үдэрэй 4—4,5 центнер һү һаадаг болохоор шиидээбди. Энэ зорилгоёо дүүргэжэ шадахабди гэжэ һанагдана. Колхозойнгоо правлениин партийна организациин дэмжэлгэдэ түшэглэн, республикынгаа табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабарние амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэнь өөһэдынгөө хубита оруулха гэжэ үнэн зүрхэнһөө эрмэлзэнэбди.

Н. БОГАЧЕВА,
Е. ЕРМАКОВА,
У. ФОМИНА,
А. ЧЕРНЫХ,
Улаан-Үдын аймагай «Маяк» колхозой Бурнашевско фермын үнеэдые машинаар һаадаг мастер-һаалишад.

...ПСС-эй делегаци бусаба

...(ТАСС-ай тусхай ...Чехословакиин Ком... ...ЦК-гай уряа... ...XV съездын ...хабаадаһан ...ЦК-гай Политбю... ...гэшүүн, КПСС-эй ЦК... ...секретарь А. П. Кири... ...түрүүтэй Советскэ ...Коммунис партиин делегаци Эхэ орондоо бусахаяа апрелиин 16-да мордобо.

КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, ЧССР-эй Президент Г. Гусак, КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, ЧССР-эй правительствын Түрүүлэгшэ Л. Штроугал, Чехословакиин партийна ба гүрэнэй бусад элитэ мэдээжэ хүдэлмэрилэгшэд, Прагын олониитын түлөөлэгшэд аэродром дээрэ КПСС-эй делегациие үдэшөө.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь А. П. Кириленко түрүүтэй КПСС-эй делегаци энэ үдэртөө Москва бусажа ерэбэ.

(ТАСС).

АШАГ ҮРЭ ЕХЭТЭЙ, ЭРХИМ ШАНАРТАЙ ГАБШАГАЙ АЖАЛ

КОММУНИС СУББОТНИК РЕСПУБЛИКА ДОТОРНАЙ ЭМХИТЭЙ ҺАЙНААР ҮНГЭРБЭ

УЛААН-ҮДЫН судна бүтээлтын заводой коллектив В. И. Ленинэй түрэһөөр 106 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулагдаһан коммунис субботнигто эртээнһээ бэлдэжэ, эдэбхитэйгээр хабаадалсаба.

Энэ үдэр заводой бүхы цехүүдэй хүдэлмэришэд станогуудайнгаа дэргэдэ ажаллажа, хэдэн мянган түхэриг түсэбтэ арбадахи табан жэлэй жасада оруулһан байна.

КПСС-эй обкомой гэшүүн, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденто Владимир Матвеевич Кушнаревой хүтэлбэрилдэг электрогагнууршадан бригада 1300 тонно ашаа тээхэ аргатай баржа барижа байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа): Владимир Кушнарев, Борис Халбаев, Виктор Степанов, Иван Каленых.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ОРДЕНТО ЗАВОДОЙХИД ХАБАЯА ХАРУУЛБА

Республикымнай Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын заводой хүдэлмэришэд В. И. Ленинэй түрэһөөр 105 жэлэй ойдо зорюулагдаһан коммунис субботнигто бултадаа хабаадалсажа, һайн шанартай продукци ехээр бүтээхэ гэһэн уряатайгаар республикынгаа ажалшадта хандаа бэлэй. Энэ үүсхэлыень республикымнай завод, фабрикануудай коллективүүд халуунаар дэмжээ.

Апрелиин 17-ной үглөөгүүр заводой хүдэлмэришэд эртэ бодожо, түрэл завод тээшээ һубарибад. Үглөөнэй 7 часта хүдэлмэришэд цехүүдтээ сугларжа, баярай митингнүүдые үнгэргэбэ. Локомотив хабсаралгын цехэй 500 хүдэлмэришэд субботнигой үдэр габшагайгаар хүдэлмэрилбэ.

— Бидэнэр мүнөөдэр ТЭ-3 түхэлэй 1 тепловоз, ВЛ-80 түхэлэй 1 электровоз заһабарилжа дүүргээд, түмэр замшадта тушаахабди. Энэ үдэр олоһон мүнгэеэ арбадахи табан жэлэй жасада оруулхабди, — гэжэ цехэй начальник Н. И. Еркович митинг нээхэдээ хэлэбэ. Хүдэлмэришэд тэрэнэй үгые халуунаар дэмжэжэ байһанаа мэдүүлэн, альга ташабад.

Цехэй үнинэй хүдэлмэришэн, коммунис ажалай ударник Валерий Иванович Шаров субботнигой үдэр һайнаар хүдэлжэ, ехэ продукци бүтээн гаргахыень хүдэлмэришэдые уряалба. Үдэрэй сайлалгын урда тээ ТЭ-3 түхэлэй тепловоз заһабарилха ажалай 80 процентнь дүүргэгдээд байба. Бэшэшье цехүүдэй хүдэлмэришэд коммунис субботнигой үдэр шангаар хүдэлжэ, абаһан уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлбэ.

К. ЖАМЬЯНОВ.

(Республика доторнай болоһон Коммунис субботник тухай мэдээсэлые 2-дохи хуудаһанда уншагты).

АШАГ ҮРЭ ЕХЭТЭЙ, ЭРХИМ ШАНАРТАЙ, ГАБШАГАЙ АЖАЛ

КОММУНИС СУББОТНИК РЕСПУБЛИКА ДОТОРНАЙ ЭМХИТЭЙ ҺАЙНААР ҮНГЭРБЭ

ЛОКОМОТИВНА ДЕПО

Үглөөнэй найман саг. Цехүүдтэ митингнүүд үнгэргэгдэбэ. Һүүлээрнь оркестрэй хүгжэмэй ирагуу аялга доро түмэр замшад субботнигто гараба...

М. И. Калининай нэрэмжэтэ локомотивна деподо коммунис ажалай һайндэртэ 2160 хүн хабаадалсаа. Тэдэнэй 1800 гаранииь хүдэлмэриингөө газарта хэдэг лэ ажалаа хэһэн байна. Хэдэн электровоз, тепловоз заһабарилагдаа, мүн главна механигай таһагай хүдэлмэришэд табан жэлэй жасада хубитаяа оруулалсаа.

Депогой машинистнар москвагайхидай үүсхэл һайшаан дэмжэжэ байһанаа мэдүүлэн, арьбалагдаһан электрын элшэ хүсөөр 325 поезд ябуулха гэһэн социалис уялга абаа һэн. Тэдэнэр апрелиин 17-ной үглөөгүүр болотор 380-аад поезд ябуулаад байба. Депогой машинистнар «улаан субботын» тоосоогоор 450 поезд ябуулха гэжэ шиидээд ажаллаа. Пассажирска поездын нүхэр Котенковой экипаж үшөө мартын 2-һоо субботнигой тоосоогоор рейс хээ һэн. Түрүү машинистнар тус тустаа хоёр поезд ябуулаад байна. Тэдэнэр инструктор-машинист В. П. Вальковичой колоннодо хүдэлдэг юм.

В. И. Ленинэй түрэһөөр 106 жэлэй ойн баярта зорюулагдажа үнгэргэгдэһэн субботнигой тоосоогоор Москваһаа Владивосток хүрэтэр ошодог поездые депогой 4 түрүү бригада шэрэһэн байна. Эдэнэр хэд бэ гэхэдэ, Б. А. Ивахненко, В. А. Кондрашов, Б. Г. Галкин, П. П. Сиротин гэгшэд болоно.

Юһэдэхи табан жэлэй дүнгөөр ордендо хүртэһэн машинистнар В. Л. Близнецов, И. А. Карелов болон бусад ажалай һайндэртэ бултантай хамта гараа.

Депогой хүдэлмэришэд болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд «улаан субботын» үдэр 96 мянган түхэригэй ажал хэбэ. Энэ мүнгэнэнь табан жэлэй жасада оруулагдаа.

Д-Р. ДАМБАЕВ,
манай корр.

ХУРАМХААН

Аймагай предприятинуудай, колхоз ба совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд коммунис субботнигто эдэбхитэйгээр гараба. Энэ үдэр хамта дээрээ 5450 гаран хүн ажаллаа. Ленинскэ субботнигой үдэр 780 кубометр модон бэлэдхэгдэжэ, 700 гаран кубометрынь зөөгдэһэн байна. Тиихэдэ 50-аад кубометр хюреэдэмэл материал бэлэдхэгдээ.

Хурамхаанай леспромхозой, тоһоной заводой, «Сельхозтехника» нэгэдэлэй коллективүүд субботнигто ехэ эдэбхитэйгээр хабаадаба. Жэшээнь, «Сельхозтехника» нэгэдэлэй хүдэлмэришэд энэ үдэр 1 автомашинын, 1 тракторай двигатель капитальнаар заһабарилаа, сабшалан ба тарялангда 300 тонно наг шэбхэ гаргаа, 650 центнер минеральна үтэгжүүлгэ тараагаа. Тоһоной заводой хүдэлмэрилэгшэд 400 гаран килограмм тоһо коммунис субботнигой үдэр гаргаһан байна.

Арбадахи табан жэлэй жасада 16 мянга гаран түхэриг аймагаймнай ажалшад оруулба.

В. ПЕТЕЛИН,
аймагта субботник үнгэргэхэ штабай начальник.

КАБАНСК

Үглөөнэй 8 сагта аймагай түбтэ ажалшадай митинг болоо. «Бултадаа — субботнигто», «Манай ажал — арбадахи табан жэлэй жасада» гэһэн уряа лозунгнуудые баригһан хүнүүд автобусуудта һуужа, хүдөө нютагуудта ошобо.

Энэ үдэр болоһон ажалай һайндэртэ аймагаймнай 24.5 мянган хүн хабаадаа. Тэдэнэр 50 мянган түхэригэй хүдэлмэри хэжэ, арбадахи табан жэлэй жасада өөһэдынгөө нангин хубита оруулхань. Жэшээлхэдэ, Тимлюйн цементын заводой хүдэлмэришэд энэ үдэр эршэмтэйгээр ажаллажа, 2,5 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилһэн байна. Тиихэдэ Байгалай модоной баазын хүдэлмэришэд 6 мянган түхэригэй ажал хэбэ.

Сэлэнгын целлюлозо-картонно комбинадай хүдэлмэришэд коммунис субботнигто эмхитэйгээр гаража, зургаа мянган түхэригэй продукци арбадахи табан жэлэй жасада оруулба.

Энэ үдэр аймагаймнай совхозуудай хүдэлмэришэд 9,5 мянган түхэригэй ажал хэһэн байна. Үсэгэлдэр тэдэнэрэй ажалай үдэр байгаа. Тиимэһээ апрелиин 18-най үдэр совхозуудай хүдэлмэришэд нуга сабшалан, поли дээрэ үтэгжүүлгэ бэлон наг шэбхэ гаргаба.

Ю. АНГАЕВ,
КПСС-эй Кабанскын райкомой секретарь.

ЗАГАРАЙ

Апрелиин 17-ной үглөөгүүр һалхитайшье, еһанай бударжа байгаашье һаань, ажалай ехэ һайндэр — субботнигто манай аймагай ажалшад эмхитэйгээр хабаадалсаба.

Аймаг доторнай промышленна предприятинууд яһала олон ха юм. Тэдэ коллективүүдэй арба мянган хүн энэ үдэр субботнигто гараба. Богонёор хэлэхэдэ, аймагаймнай 24 мянган хүн ажалай энэ һайндэртэ хабаадалсаба.

Апрелиин 17-ной үглөөгүүр аймагай түб — Загарай тосхондо, Шэнэ-Бэрээнэй заһабарилгын-механическа заводто митингнүүд болоо. Тэндэ олон хүнүүд үгэ хэлэжэ, субботнигто эдэбхитэйгээр хабаадалсаха, эршэмтэйгээр ажаллаха байһан тухайгаа мэдүүлээ.

Аймагаймнай леспромхозуудай хүдэлмэришэд үшөө мартын һүүлһээ эхилжэ, субботнигуудые үнгэргэжэ захалаа һэн. Жэшээлхэдэ, Онохойн модоной комбинадай хүдэлмэришэд хэдэн зуун кубометр хюреэдэмэл материал, технологическа зомгооһо бэлдээ.

Энэ үдэр манай промышленна предприятинууд 240 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилөө.

Шэнэ-Бэрээнэй заһабарилгын-механическа заводой хүдэлмэришэд тракторай дүшэ гаран прицеп, «ГАЗ-69» түхэлэй автомашинын 16 бүхээг бэлдэбэ.

Загарай тосхондохи эмхи зургаануудай, предприятинуудай 370 хүн Эрхирэгэй совхоздо, «Гигант», Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозуудта ошобо. Тэдэнэр поли, нуга сабшалан дээрэ наг шэбхэ, үтэгжүүлгэ гаргажа, бэлшээри хорёолгондо хабаадалсаба.

И. ПОРТНЯГИН,
КПСС-эй Загарайн райкомой секретарь субботник үнгэргэхэ штабай начальник.

ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНО РАЙОН

Барилга хабсаралгын 834-дэхи поездын 520 хүдэлмэришэд коммунис субботнигто хабаадалсаба. ЛВРЗ-гэй поликлиникын, 80 бүлэ айлай орохо гэрэй, хирпиисын заводой барилганууд дээрэ хүдэлмэришэднай ажаллаа. А. И. Казанцевагай даадаг бригадын хүдэлмэришэд энэ үдэр 200 дүрбэлжэн метр хана штукатурдажа, даабаряа 15 процентээр үлүүлэн дүүргэбэ. Т. А. Ратников, А. К. Абрич гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригадануудай шулуушад даабаряа үлүүлэн дүүргэжэ үндэр бүтээсэ түйлаа.

Манай барилга-хабсаралгын поездын хүдэлмэришэд энэ үдэр эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлжэ, 16 мянган түхэригэй ажал хэбэ. Олоһон мүнгэеэ арбадахи табан жэлэй жасада оруулаа.

С. ЛАЗОВСКИЙ,
субботнигой штабай начальнигай орлогшо.

ХОРИ

Орон соо соноскогдоһон коммунис субботнигто аймагаймнай 9 мянга гаран хүн тон эмхитэйгээр хүдэлхэ газартаа гаража ажаллаа. «Бурводстрой» трестын ПМК-гай коллективтэ үглөөгүүр эртэ митинг болоо. Москвагайхидай үүсхэл халуунаар дэмжэн, энэ үдэр габшагайгаар, бүтээсэ ехэтэйгээр бултадаа хүдэлхэбди гэжэ энэ митинг дээрэ үгэ хэлэһэн тракторист В. Н. Скворя, шофер А. П. Лосев гэгшэд мэдүүлээ һэн.

Энэ коммунис субботнигой үдэр аймаг соо 45 мянган түхэригэй хэмжээтэй валовой продукци үйлэдбэрилэгдөө, 14 мянган түхэригэй барилга-хабсаралгын, 25 мянган түхэригэй хүдөө ажахын элдэб хүдэлмэри хэгдэһэн байна.

Субботнигой үдэр 3 мянган кубометр модон бэлэдхэгдээ, 2000 тонно наг шэбхэ сабшалан, тарялан дээрэ зөөгдөө, 3,5 мянган гектар сабшалан бургаһаа сэбэрлэгдээ. Тиихэдэ 15 мянган һургааг отологдоһон, 10 километр утатай посхоод баригдаһан байха юм.

Коммунис субботнигто хабаадаһан аймагай ажалшад энэ үдэр 28 мянга шахуу түхэригэй салин хүлһэ олоһон байна. Энэ мүнгэниинь арбадахи табан жэлые болзорһоонь урид дүүргэлгын жасада оруулагдахань.

Н. ФРЫГИН,
КПСС-эй райкомой секретарь, аймагай штабые толгойлогшо.

АХА

Манай аймагай ажалшад тон ехэ баяр баясхалантайгаар ленинскэ субботнигто гараба. Аймагай түб Орлик тосхондо, Ленинэй нэрэмжэтэ, «Улаан-Аха» болон «Коммунизм» колхозуудта митингнүүд болоо, урда үдэшэнь залуушуулай үдэшэнүүд үнгэргэгдөө.

Аймагай колхозуудта субботнигой үдэр 20 гаран километр хашаан баригдаа, хэдэн зуугаад гектар сабшалан уһалагдаа, олон мянган тонно наг шэбхэ зөөгдөө.

Д. ОШОРОВ,
аймагай Советэй гүйсэдкомой секретарь.

ТҮНХЭН

Аймагай түб Хэрэн тосхоной предприяти, эмхи зургаануудай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшад бүгэдөөрөө, нэгэн хүн шэнтээр Ленинскэ субботнигто гараа. Бүхыдөө 3500 гаран хүн субботнигто хабаадаба.

Ленинскэ субботнигто илангаяа Хэрэнэй «…импорт» конторын, хү… ной ажаһуудалай … хангалгын болон хил… комбинадуудай … вүүд ехэ юумэ хээ. Ж… хэдэ, «Скотоимпорт» … рын коллектив 4 гана… ган түхэригэй … гаргаа. Тэндэ Ю. М. С… никовэй хүтэлбэрилдэг … бэлэдхэлгын, С. С. Д… вай хүтэлбэрилдэг … хюреэдэлгэн бригад… шалгаа.

Поселковой Советэй … та Түнхэнэй совхоз… шад 3,6 тонно һү… механизаторнууд … ряан гаргаа … 10 гаран километр … шаа барияа. Хэрэнэй … болон найман жэлэй һу… линуудай һургашад 15 … түмэрэй хаядаһа суу…

С. СОТНИКОВ,
Түнхэнэй аймаг Хэрэнэй поселковой Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

Коммунис субботнигой үдэр — бүтээсэ ехэтэй ажалай эхин.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадай бүд нэхэгшэ А. Федорова, П. Варфоломеев ба Логовская.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

УЛААН ҮДЭ станциин локомотивна деподо эрт… лөөнһөө хойшо баярай оршон байдалтай байба. «… субботын» үдэр тингэншьегүй аргагүй. Түсэбтэ ар… табан жэлэй жасада ехэ мүнгэ зөөри оруулха хү… мэлзэлтэйгээр депогой хүдэлмэришэд ажаллаа.

Локомотивна депогой коммунис ажалай инструм… на цехэй инструментальщик Петр Трофимович Вор… 1935 онһоо хүдэлнэ. Тэрэ халаанайнгаа нормые … 160 процент дүүргэдэг юм.

Коммунис субботнигой үдэр П. Т. Вороченко … эдэбхитэйгээр ажаллажа, локомотивуудай саг соого… дамтай һайнаар ябалгые хангаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: П. Вороченко.

С. БАЛДУЕВАЙ фо…

СССР-эй Верховно Советэй Президиумдэ

Байгал-Амарай түмэр замай Усть-Кут — Звездный гэжэ участогай барилгада хабаадахадаа, ехэ амжалтануудые түйлаһанайнь түлөө СССР-эй Верховно Советэй Президиум 1976 оной апрелиин 16-най Указаараа онсо шалгарһан хүнүүдые СССР-эй орден, медальнуудаар шагнаба.

«Ангарстрой» барилгын управлениин барилга-хабсаралгын 288-дахи поездын бульдозерой машинист П. М. Пестряков — Ленинэй орденоор, «ЗапБАМстроймеханизация» трестын оньһожоруулагдамал 83-дахи колоннын экскаваторай машинист А. Н. Атанов, «Ангарстрой» барилгын управлениин барилга-хабсаралгын 288-дахи поездын начальник Г. Н. Загородний гэгшэд Октябриин Революциин орденуудаар шагнагдаа.

13 хүн — Ажалай Улаан Тугай ордеиоор, 10 хүн — Арадуудай Хани Барисаанай ордеиоор, 26 хүн — «Хүндэлэлэй Тэмдэг» ордеиоор, 20 хүн Ажалай Алдар Солын III шатын ордеиоор, 24 хүн — «Ажалай габьяагай түлөө» медаляар, 29 хүн «Ажалдаа шалгарһанай түлөө» медаляар шагнагдаһан байна.

Указ «СССР-эй Верховно Советэй ведомостьнүүд» дотор, нютагай хэблэлдэ толилогдохо юм.

ШЭНЭ ТАСС ҺОНИН

Немец арадай алдарта хүбүүн

БЕРЛИН. (ТАСС). Германиин ба уласхоорондын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй элитэ схэ ажал ябуулагша Эрнст Тельманэй түрэһөөр 90 жэлэй ой Германиин Демократическа Республикада баярай оршон байдалда тэмдэглэгдэжэ байна.

Немец пролетариадай вождиин памятнигай дэргэдэ веногуудые табилгын ёһолол Берлиндэхи немец хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй тэмсэлшэдэй хүүр дээрэ болобо. СЕПГ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Э. Хонеккер, СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ГДР-эй Гүрэнэй Советэй Түрүүлэгшэ В. Штоф, СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ Х. Зиндерман тэрээндэ хабаадаа.

...1944 оной августын 18-да Бухенвальдда фашис харуулшанай буугай һомонһоо дүлэтэ революционер-коммунистын ами наһан таһараа һэн. Фашизм тэрэниие һүнөөгөөшье һаа, Эрнст Тельманэй ажаябадалай хэрэгые үгы хэжэ шадаагүй.

Э. Тельманэй хүтэлбэри доро КПГ-гэй тэмсэһэн зорилгонуудые СЕПГ бэелүүлһэн байна. Тиигэжэ ГДР-тэ социализм амжалтатайгаар байгуулагдажа байна гээд «Нойес Дойчланд» газетэ энэ ойдо зорюулагдаһан статья соогоо тэмдэглэнэ. Хүдэлмэришэн ангиин партиин Э. Тельманэй гол ёһонуудые, захяа заабаринуудые — пролетарнадай диктатурын, марксистско ленинскэ партиин хүтэлбэрилхы үүргын гол ёһо хододоо баримталһанай, совет коммунистнуудай партиин дүй дүршэлые шэнжэлжэ, ажал ябуулгадаа хэрэглэһэнэй ашаар эдэ амжалтанууд түйлагдаха аргатай болоо.

Удмуртын АССР-тэ үйлэдбэреэ тусхай мэргэжэлтэй болголгын ба томодхолгын асуудалнууд партиин XXV съездын шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр, Москвада РСФСР-эй Верховно Советэй Хүдөө ажахын комиссиин апрелиин 15-най заседани дээрэ тодорхойгоор зүбшэн хэлсэгдээ. Комиссиин түрүүлэгшэ депутат Д. И. Филатов заседание хүтэлбэрилбэ.

РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ САГ ҮРГЭЛЖЫН КОМИССИНУУДТА

Элидхэлшэ — Удмуртын АССР-эй Министрнүүдэй Советэй түрүүлэгшэ А. Т. Марков, үгэ хэлэһэн депутадууд А. Л. Котов, А. Н. Каштанов, Н. П. Лаврентьев болон бусад нигэжэ тусхайлан тэмдэглээ: Хүдөө ажахын үйлэдбэреэ тусхай мэргэжэлтэй болгохо ба томодхохо хүдэлмэри республика дотор ябуулагдана. Тусхай мэргэжэлтэй «Скотопром», «Свинопром», «Птицепром» гэжэ трестнүүд, үүлтэртэ малай совхозуудай трест эндэ эмхидхэгдэнхэй. Бодо үхэрнүүдые шахаха ажахынууд хоорондын хорин нэгэдэлдэ 123 колхоз ба совхоз хабаадана. Һүнэй талаар тусхай мэргэжэлтэй ажахынууд республика дотор тогтоогдожо эхилээ, гахайнуудые шахаха колхозууд хоорондын түгэс түхеэрэлгэтэй холбоо томо байранууд баригдана. Тусхай мэргэжэлтэ ажахынуудай булюу һайн байһаниинь бодото хэрэгүүдһээ харагдана. Эдэнь продукци үйлэдбэрилгын талаар экономическа эгээн һайн үрэ дүнгүүдые түйлана.

Гэхэ зуура, Удмуртада мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилхэ хэрэг тусхай мэргэжэлтэй болголгын ба томодхолгын хэм хэмжээн улам ехэ боложо байгаа эрилтэнүүдтэ үшөөл харюусанагүй. Тусхай мэргэжэлтэй болоһон ажахынуудай удельнэ хэмжээн мал ажалай продукци үйлэдбэрилгын ниитэ хэмжээн дотор үшөөл бага байһаар. Фермэнүүдтэхи хүндэ хүдэлмэриин дутамагаар оньһожоруулагдаһанһаа уламжалан мал ажалай продукци үйлэдбэрилхэ хэрэгтэ ехэ мүнгэн ба хүсэн гаргагдача гэжэ заседани дээрэ тэмдэглэгдээ.

Мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгэ тусхай мэргэжэлтэй болгохо, томодхохо хэрэг бүхы аргаар хүгжөөхэ, шэнэ техникэ ба технологи хэрэглэлгые хараада абажа, хуушан фермэнүүдээ шэнэдхэн һэльбэхыень Удмуртын АССР-эй Министрнүүдэй Советтэ һанамжалан дурадхаха гэжэ комиссиин тогтоол дотор хэлэгдэнэ. Тэрэшэлэн малай тэжээл элбэгээр бэлэдхэхэ, механизаторнуудые, мал ажалай түгэс түхеэрэлгэтэй холбоо байрануудта хүдэлхэ операторнуудые бэлдэхэ асуудалнуудта онсо анхарал хандуулха шухала гэжэ заагдаа.

(ТАСС-ай корр.).

Колхозуудай Союзна Советэй заседани

Колхозуудай Союзна советэй заседани Москвада боложо, КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ хэмжээнүүд ба арбадахи табан жэлэй туршада хүдөө ажахын продукци бүри ехээр үйлэдбэрилхэ, гүрэндөө худалдахын тула шиидхэгдэхэ зорилгонууд зүбшэн хэлсэгдээ. Элидхэлшэ — СССР-эй хүдөө ажахын министр В. К. Месяц, үгэ хэлэгшэд хүдөө ажахын үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ ба продукциин шанар һайжаруулха нөөсэ арга боломжонуудай бии байһые элирүүлбэ.

Ороһо таряа бүри ехээр хуряажа абаха, шанарыень дээшэлүүлхэ асуудалнуудта онсо анхарал харуулагдаа. Тарилгынгаа хубаарил бүридэл улам гүримшуулһанай, газар тарялангаа бүри болбосоноор эрхилһэнэй, үрэһэнэй ажахы һайжаруулһанай, үрэ ехэтэй шэнэ сортнууд ба гибридүүдые бии болгоһоной, үтэгжүүлгэнүүдые, шанаржуулагдаһан газараа бүри ехэ үрэтэйгөөр ашаглаһанай үндэһөөр тарилгануудайнгаа ургаса дээшэлүүлжэ, дээрэ дурсагдаһан зорилго шиидхэгдэхэ ёһотой.

Заседанида хабаадагшад саахарай свёкло, хлопок ба хүдөө ажахын бусад ургамалнуудые, мал ажалай продукци бүри ехээр абадаг болохо, малай тэжээл элбэгжүүлхэ хэмжээ ябуулгануудта ехэ анхарал хандуулба.

Украинын ССР-тэхи газарай үрэжэл улам һайжаруулхын тула колхозуудай советүүдэй ябуулдаг хүдэлмэриин дүй дүршэл заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, һайшаагдаһан байна.

Колхозуудай союзна совет СССР-эй хүдөө ажахын министр В. К. Месяцые тус советэй түрүүлэгшээр һунгаа.

(ТАСС).

ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗМ БЭЕЛНЭ

Колониализмда эсэргүү тэмсэлэй Анголодо эхилһэн түрүүшын үдэрнүүдһээ хойшо совет, анголын арадуудай хоорондо хани барисаан, харилсаа холбоон тогтоогдоо һэн. Гадаадын булимтаралгада залуу республикын шанга сохилто үгэжэ байһан үдэрнүүдтэ харилсаа холбоониинь улам үргэдэһөөр байгаа гэжэ Анголын Арадай Республикын президент Агостиньо Нето, СССР-һээ НРА-да байдаг онсо, бүрин эрхэтэ түрүүшын элшэн сайд Б. С. Воробьевой тэрээндэ үнэмшэлгын грамотануудые барюулалгын баяр ёһолол дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ.

Агуу ехэ Ленинэй интернационалис политикада үнэн сэхэ Советскэ Союз дэбжэлтын, бэеэ дааһан байдалай ба демократиин хүсэнүүдэй талые ходо дэмжэдэг юм гэжэ А. Нето хэлэбэ. Советүүдэй орон Анголын арадта, Африкын бусад оронуудай арадуудтал адли, хододоо туһаламжа, дэмжэлгэ үзүүлдэг байна.

Анголын арадта Советскэ Союзай хүргэһэн али бүхы туһа үнэтэй сэнтэй, саг соогоо хэгдэһэн байна гэжэ президент А. Нето онсолон тэмдэглээ. СССР-эй ба НРА-гай хоорондохи гүрэнүүд хоорондын харилсаае, холбоо барисаае али бүхы талаарнь хүгжөөхые президент уряалба.

(ТАСС).

Зурагнал

АРБАН ЗУРГААДАХИ ХАБ…

1.

Хабар бүхэн өөрын онсо шэнжэтэй, бэе бэедээ адли байдаггүй гэжэ арад зон хэлсэдэг. Хүйтэн, дулаан хабарнуудай байдагые эндэ тодолон элирүүлһэнэй хэрэггүй. Хабарай сагта талын һалхинда үдэр бүри нюураа үлеэлгэн, хүрин-улаан шарайтай болоһон хонишодһоо энээн тухай асуугаа һаатнай, энэ асуудалда тоб гэмэхэн харюу үгэхэ. Хабарай саг — хонишодто ехэл хүшэр саһа. Юуб гэхэдэ, эгээл энэ үедэ үбһэ тэжээл бага болоһон, зарим газарта дуһашаһан байдаг шуу. Иимэл үедэ хонидоо, шэнэ түлнүүдые һайнаар харууһалха, адуулха ехэ харюусалгатай ажал гарадаг.

Анна Михайловна Шамсутдинова мүнөө арбан зургаадахи хабараа талын һалхин доро угтаба. Арбан зургаан жэлэй туршада хабарай хүхэльбэ унаарые һарабшалан хаража, түрүүшын ургынуудай алтан нарые шагаан шагаан бултайхые үзэжэ, шэбхын хангалтай агаараар сээжэ дүүрэн амилба. Арбан зургаан жэлэй туршада хурьгадай шэнгэхэн маараае шагнажа, шэхэндэнь даншье һаа танил болоһон энэ абяанда сэдьхэл зүрхээ хүлгүүлэн зогсобо.

Мүнөөдэр баяртай мэдээсэл ерээ. Хэжэнгын аймагай Загаһатын совхозой түрүү хонишон Анна Михайловна Шамсутдинова СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указай ёһоор Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаба гэһэн мэдээсэлые Хүнды гэжэ газартахи отарын хонишод баяртайгаар угтаба.

— Зүб даа. Анныш тиимэ орден абаагүйдэ хэн абаха юм.

— Одоол шара борогүй ажал хэһэн хүн гээшэ даа. Жэл бүхэндэ шахуу зуун эхэ хонин бүриһөө зуун хурьга абана ха юм.

— Тиимэ, тиимэ. Анна Михайловна шэнги ажалша бэрхэ эхэнэрнүүд хоморшог даа.

Иимэ хөөрэлдөөнүүд нүхэр Шамсутдиновагай ехэ оролдосо, ажал хүдэлмэриие нилээд үндэрөөр сэгнэһэн хэрэг болоно бэшүү. Тиигээдшье гүрэн түрын энэ шагнал бүришье дээдын, дээдэ, бүришье үндэр сэгнэлтэ боложо, шэнэ амжалта, илалтануудта зоригжуулба ха юм.

2.

ФЕВРАЛЬ һара соо һэн. Загаһата тосхонһоо автомашинамнай гараад, баруун хойшоо шуумэйба. Загаһатын совхозой парткомой секретарь Агуу Агбанович Аюржанаев урдахи түшэлгээе гараараа тулан хөөрэнэ:

— Манай совхоздо «зуутан» хонишод үсөөн юм һэн. Нёдондонойл яһала бараг боложо байнабди. Хонишод Дамшаева, Шамсутдинова, Шалуев, Соголова, Намжилова гэгшэд нёдондоной «зуутан» болонхой. Мүнөө Хүндын отара ошожо ябанабди. Анна Михайловна Шамсутдиноватай тэндэ уулзахабди.

...Уданшьегүй Хүнды гэжэ газартань хүрэжэ ерэбэбди. Анна Михайловнагай нүхэр Хамит Сабитович Шамсутдинов бидэниие угтаба:

— Анна хониной хашаа соо байна.

— Зай, Хамит Сабитович, бидэниие дахуулна. — гэжэ Агуу Агбанович тамхи бааюулна.

Хониной хашаа соо һаруул, дулаахан. Һаяхан хурьгалһан хонид ондо ондоо хаамжанууд соо хаалгатай. Түрүүшээр гараһан хурьгад хэбэртэй, болдойлдожо томонууд болонхой хаамжа соогуур дэбхэрэлдэн гүйлдэнэ. Хашаагай дээдэ үһээһээ үлгөөтэй набшаһата тэжээлэй боолтодо хэдэн хурьгад үндыж, сэл ногооноор хатаагдаһан набшаһануудые амтархан эдинэ.

Харахада ород яһанай шарайтай залуушаг эхэнэр бидэндэ дүтэлэн ерэбэ. Үһан буряад хэлээр нигэжэ хэлэбэ.

— Сайнууд байна. Урдаһаа машинын ерэхэдэ, хэд юудынь ерэбэ гээшэб гээд һанажа байгаалби.

— Зай, Анна Михайловна, байра байдалаа харуулыш даа, — гэжэ Агуу Агбанович тэрээндэ хандана.

Нүхэр Шамсутдинова хаамжануудай хажуугаар ябажа байхадаа, дарууханаар хөөрэнэ:

— 547 хонитойбди. Мүнөө 300 гаран хурьган гараад байна. Яһала нэгэ жэгдээр хониднай хурьгалжа байна даа. Танилсагты. Манай гурбадахи хонишон Валентина Мороева, Валя, Хамит бидэ гурбан һаянай одоол унтажа хонохоёо болёобди.

— Үбһөөр хэр байнат?

— Үбһэ тэжээлнай мүнөө дээрээ бии. Үнгэрэгшэ жэл набшаһатай мүшэрэй 350 боолто бэлдээ һэмди. Мүнөө хурьгадтаа амар эдюулжэ байнабди.

Байра байдалыень хаража ябахада, ажалша бэрхэ эзэнэй гар, тэрэнэй оролдосо элеэр үзэгдэнэ, ойлгогдоно. Хониной хашаагай досоохи хананууд, хаамжанууд сагаадагданхай. Хурьгадые, эхэ хонидые уһалха түхеэрэлгэнүүд зохидоор тодхогдонхой.

...Газаашаа гарахадамнай, аймагай ажаһуудалай комбинадай бүхээгтэй автомашина ерээд, комбинадай хүдэлмэрилэгшэ Дулма Зориктуева хонишодһоо захилнуудые абажа байба. Шэнэ мебель, гутал, трикотаж захиха дуратайшуул т… нын хажууда обоорь…

Анна Михайловна … гүнжэ ороод гарахад… шье захил хэхэ һана… автомашинын хажуу… лэ ошоно. Гэндэнь … дөөн эхилнэ.

— Танай отарада … шье ерээгүйбди. һа… гүт? Хонидтнай хэр … наб?

— Бараг даа. Яһа…

3.

АННА МИХА… Шамсутдинова эдир… һаа эхилжэ ажал … хээ. Одоол тэрэниие … тын совхозой дүй д… хонишодой нэгэн … лэмээр. «Буряадай А… габьлата малшан» … дэр нэрэ зэргэдэ хү…

Үбэлэй ута һү… үргэһэ нойргүй … үнгэргэһэн Анна М… на мүнөө зуун эхэ … риһөө зуун зургаан … абаад, һайнаар ха… байна.

«Хүниие хэрэг … хаража мэдэхэш» … дай үгэ бии. Энэ А… хайловна Шамсу… эдэ үгэнүүд ехэл …

...Хабарай һэбшээ… ээрэмшээн гүйнэ. … шьеб тэрэнэй асари… амисхаалые мэдэрһэ… дан ойлгоһон хонид… дээгүүр гүйлдэнэ. … хойноһоо Анна М… мориёо нэшэн ябана.

— Мэндэ амар, … зургаадахи хабар!

Г. ДАШАБЫ…
Хэжэнгын аймаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: … Шамсутдинова.

С. БАЛДУЕВАЙ …

ЗУУТАНАЙ ТОО ОЛОШОРНО

ЗЭДЫН АЙМАГ. Ленинэй орденто Борьёогой совхозой хонишодой 15 бригада зуутанай зэргэдэ оролсожо, хонин бүриһөө хурьга түлжүүлжэ байһан тухайгаа мэдүүлбэ.

Социалис Ажалай Герой Гасарун Лубсанович Рабдаевай даадаг отарада зуун эхэ хонин бүхэнһөө 125 хурьган, Б-Н. Гомбожаповай отарада зуун хонин бүриһөө — 127, Г. О. Базаровагай бригадада — 120, А. Д. Цырендоржиевай отарада — 119, Д. Е. Эрдынеевэй — 122 хурьган абтаба. Дмитрий Яковлевич Свистунов зуун эхэ хонин бүриһөө 126 хурьга… үхэл гарзагүй түл…

Хамтадаа 3-дахи … ниин хонишод дүн… мүнөө зуун хонин … 110 хурьга абанхай … үшөө 1470 хонин … хаар … хүлэ…

Д. АЮ…

ЭХИН КЛАССАЙ БАГШАНАР

...классуудта эрдэм ...үндэһэ һуури батаар ...һурагшад хожомоо ...классуудта һайнаар ...аргатай. Тиимэһээ ...классай багшана-...үрган бэлдэлгэдэ ехэ ...хандуулагдана.

...дахи табан жэл соо ...нэй дунда һургуули-...болохо хэрэгые хүсэндэнь ...тухай КПСС-эй ...съезд дээрэ хэлэгдэһэ ...КПСС-эй ЦК-гай Гене-...секретарь Л. И. ...съезд дээрэ хэһэн ...соогоо нигэжэ тэм-... **«Юрэнхы эрдэмэй һургуулинуудые, тон ...дунда һургуулиие ...шье горитойгоор ...һайжаруулха хэ-...болоод байһаниинь**

...һээ эхин классуудай ...арай ажал хүдэлмэ-...шалгаха, дутуу дунда-...заaxa талаар нилээд ...хэгдэнэ.

...үнөө үедэ һу-...шэнэ түсэб, шэнэ ...хадаа һурагшадые ...мэдэжэ абаха, эрдэм ...һэдөө шудалха хүсэл-...болгохо гэһэн эрилтэ ... Ухаан бодолоо гүйл-...абаа юумые, унша-...шудалһанаа ухамайлжа ...даа, хүүгэдэй юрэнхы ...хурдан болохо бай-

...алсалай гурим хубил-...һэн зорилго амжалта-...бэелүүлэгдэжэ гэжэ ...хэндэшье мэдээжэ, ...багшанарай бэрхээр. ...олтойгоор хүдэлһэнэй ...шэнэ программые. ...арга бэдэрэн хэ-...нэй ашаар эхин һур-...да шэнэ гурим бэелүү-...дэ. һурагшадые нэгэ ...хоёр дахин һуулга-...үсөөрүүлэгдэб. Жэ-... 1968--1969 онуудай ...алай жэлэй дүнгөөр ...классуудта һурагшадай ...процентнь удаадахи ...удта оруулагдаһан. Харин 1974—1975 ...й һуралсалай жэлдэ ...дүн 99,2 процент хүрэ-...дэшэлээ. Тиихэдэ һу-ралсалай шанар һураггүй дээшэлээ, һайн сэгнэлтэ абадаг үхибүүдэй тоо олошо-роо.

1967—1968 онуудай һуралсалай жэлдэ хуушан программаар һурадаг байһан дүрбэдэхи классуудай һурагшад Гэгээрэлэй министерствын зүгһөө үгтэһэн шалгалтын хүдэлмэри хэхэдээ, тэдэнэй 80 процентнь тэрэниие дүүргэжэ шадаа һэн. Харин нёдондо гурбадахи классай һурагшадта тиимэ шалгалтын хүдэлмэриин үгтэхэдэ, 94,1 процентнь хэжэ шадаа.

Хуушан программаар үзэдэг байхадаа, эхин классай дүрбэн мянгаад һурагшад жэл бүри нэгэ классата хоёрдохёо үлөөгдэдэг байһан һаа, нёдондо һуралсалай жэлдэ тиимэшүүлэй тоо 358 хүн болоо гэхэ гү, али 11,2 дахин хороогдоо. Иимэ амжалта туйлаһан һургуулинуудай тоошье олошороо.

Түрүү багшанарай амжалтань юунһээб гэхэдэ, теори, һуралсалай методико гээшые һайн мэдэдэг, харюусалгаа мэдэрдэг, хүүгэдтэ дуратай байдагһаа болоно. Тиигээдшье эдэ хүнүүднай дүй дүршэлөөр баян юм.

Улаан-Үдын олон һургуули, Баргажанай аймагай Баян-Голой, Уланай, Бэшүүрэй аймагай Потанинай, Бэшүүрэй, Зэдын аймагай Петропавловкын, Инзагатын, Яруунын аймагай Үльдэргын, Нарһатын болон бусад олон һургуулиин һурагшадай бэлэдхэл һайн.

Улаан-Үдын 2-дохи һургуулиин багшанарай коллектив эбтэй, зоригжол түгэс гэжэ хэлэхэ дуран хүрэнэ. Эхин классай багшанар З. П. Карпова, А. В. Шестакова, Г. В. Продайвода, Е. Г. Гуслякова гэгшэд хүдэлмэридөө бүхы сэдьхэл зүрхэеэ зорюулдаг. һурагшадые хоёрдохи жэлдэнь нэгэ классата үлөөдэг ябадалые усадхахын түлөө арбаад жэлэй туршада тэдэнэр тэмсэжэ, нилээд ехэ амжалта туйлаа. Тиигэжэ һүүлэй зургаан жэлэй туршада эхин классай һурагшад булта амжалтатайгаар һурана, тэдэнэй 60—65 процентнь «дүрбэ», «таба» гэһэн сэгнэлтэнүүдтэй гараа.

Багшанарай амжалтын «нюуса» ямар бэ? Үзэжэ байһан предмедтээ һонирхолтойгоор хандаха хүсэл түрүүлжэ шададаг дээрэһээнь, шабинарынь бэеэ даанги, һурахадаа һүбэлгэн бэрхэнүүд.

Улаан-Үдын 14-дэхи һургуулиин багшанар шабинартаа һайн бэлэдхэл үгэдэг. Жэшээнь, Каменецкая Мария Кирилловнагай хүмүүжүүлһэн һурагшад табадахи класс булта һайнаар дүүргээ. Тэдэнэрэй 54 процентнь «4» ба «5» гэһэн сэгнэлтэтэй.

Баргажанай дунда һургуулиин эхин классуудта хүдэлдэг багшанар магтаалтай болоһоор үнинэй юм. Һургуулиин һуралсалай болон материальна талаар хангагдана. Энэ һургуулиин багшанар шабинарайнгаа мэдэсые хүгжөөхэ, бэеэ даагаад хүдэлхэ шадабарииень дээшэлүүлхэ асуудал шиидхэхын түлөө тэмсэнэ.

З. Е. Молчанова, П. А. Колмакова, В. И. Постникова, С. Б. Раднаева гэгшэд эхин классай шабинарые һайнаар һургажа гаргана. Хэшээлэйнгээ минута бүхэниие ашагтайгаар хэрэглэхын түлөө тэмсэнэ.

Эхин һуралсалай хүдэлмэриин асуудалые зүбөөр шиидхэхэ талаар Сэлэнгын ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй гүйсэдкомой гэгээрэлэй таһаг горитой амжалта туйлаа. Бүхы эхин һургуулинууд, эхин классууд һуралсалай хамаг хэрэгсэлээр хангагдаһан. Фильмоскоп, «Свет» гү, али «Свитязь» гэһэн диапроекторнүүд, проигрыватель хэрэгтэй пластинкануудтаяа, диафильмнүүд бии. Олонхи һургуулида киноаппарадууд байха. Энэнь тон һайшаалтай гэжэ һанагдана.

Гэгээрэлэй министерствын инспекторскэ шалгалтын дүнгүүд педсоведэй гү, али аймонодо арадай гэгээрэлэй асуудалаар бии болгогдоһон Соведэй зүблөөнүүд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэдэг.

Һургуули хоорондын, аймаг хоорондын методическа нэгэдэлнүүдэй хүдэлмэри һайнаар табигданхай. Нээгдэмэл хэшээлнүүд түсэбэй ёһоор һургуулинуудта ээлжээгээр болодог юм. Ингэжэ багшанар бэе бэеынгээ һайн дүршэлые халан абалсаха аргатай. Тиихэдээ дутуу дундаяа олоорoo зүбшэн хэлсэжэ, тэдэнээ усадхаха, хэһэн хэрэгээ һайжаруулха арга бэдэрдэг.

Сэлэнгын аймоно хүдөөгэй жэжэ һургуулинуудта ехэ анхарал хандуулдаг. Юуб гэхэдэ, бага һургуулиин багшанарта нүхэр ёһоной туһаламжа юунһээшье үлүү бшуу.

Бэшүүрэй аймагай Заводской найман жэлэй һургуулиин эхин классай багша А. Г. Тетерина 12-дохи жэлээ «голодоһогүйгөөр» хүдэлжэ байна. Тэрэнэй шабинар жэл бүри классуудаа амжалтатайгаар дүүргэнэ.

Түнхэнэй аймагай Аршаанай дунда һургуулида арадай гэгээрэлэй отличник О. Б. Бадуева олон жэлэй туршада һайнаар хүдэлжэ байна. Тэрэнэй шабинар бэлэдхэл һайнтай, журамтай байдагаараа шалгаран гарадаг.

Яруунын аймагай Үльдэргын дунда һургуулиин эхин классай багша Я. Ш. Бадмацыренова хэшээлээ һайнаар хэдэг. Тэрэ багша шабинарайнгаа бодомжолхо шадабариие хүгжөөхэ гэжэ оролдодог.

Республика доторнай түрүү багшанар олон лаа.

Эхин һургуулида, эхин классуудта амжалтанууд туйлагдадагшье һаа, бэрхэшээлнүүд, шиидхэгдээгүй асуудалнуудшье бапал байха.

Хэшээлнүүдтэ орожо, Гэгээрэлэй министерствын зүгһөө үгтэһэн шалгалтын хүдэлмэриин ямараар хэгдэһые шэнжэлээд байхада, эхин классуудта бии байһан дутагдалнууд элирээд эрхидог.

Хэлэ, бэшэгэй талаар абажа харабал, иимэ байна. Үхибүүд бэшэлгын хүдэлмэри хэхэдээ, үзэг гээдэг, нэгэ үзэгэй орондо ондоое табидаг. Энэ юун тухай хэлэнэб гэхэдэ, **абяан гээшые һурагшад ойлгонгүй гү, али дутуу ойлгоод гарана.** Зарим багшанар (ород, буряад хэлээр) **абяан үзэг хоёрой** онсо илгаада һаналаа табинагүй.

1-дэхи класста үхибүүд абяантай, тэдэниие тэмдэглэдэг үзэгүүдтэй танилсана. Теэд 2-дохи, 3-дахи классуудта тэрэ хүдэлмэри улам гүнзэгырүүлэгдэхэ ёһотой аад, тиимэ юумэн хэгдэнэгүй. Үгтэһэн үгэ ямар абяанһаа бүридэнэб, хэды абяан, хэды үзэг байхаб гэжэ ухаандаа шэбшэжэ һураагүй байхадаа, бэшэг дээрэ алдуу гаргана бшуу.

Юумэнэй, тэмдэгэй нэрын падежнэ залгалтада алдуу хэгдэдэг зандаа.

Хаража, ажаглажа ябахада, олон багшанар хэлэнэй, бэшэлгын, математикын хэшээл гэмгүйгөөр хэдэг байна. Тиигээд уншалгын хэшээлэй болоходо, олонхид ядалдана.

Эхин класста үхибүүд һайнаар, гүйлгөөр уншажа һураагүй һаа, саашаа һурахадаа яахаб? Ахамад классуудта уншаха юумэн олон болодог. Эхин класста һайнаар уншажа һураагүй һаа, хожомоо түүхэ, географи мэтынгээ ном уншаад, тэрэнээ ухаалдижа бирахагүй хэ юм.

Ушар иимэһээ эхин класста уншалгын хэшээл гээшые тон һайжаруулха зорилго табигдана.

Тусхай шалгалтын болоходо, Баргажанай-Адагай 1-дэхи классай зургаан хүн уншалгаар муу сэгнэлтэ абаа. Баргажанай аймаг соо муугаар уншадаг 15 хүн элирүүлэгдээ. Мухар-Шэбэрэй, Зэдын аймагуудта 6—8 хүн муу уншадаг байгаа.

Үзэг шудалуулха, уншажа һургуулхатаяа зэргэшүүлэн, классһаа гадуур уншалгада анхарал хандуулха шухала.

Һуралсалай шэнэ түсэбэй ёһоор, 2—3-дахи классуудта байгаалиин шэнжэлгэ бэеэ дааһан предмет болгогдоо һэн. **Байгаалиин амиамяраа зүйлнүүд хоорондоо холбоотой юм гэһэн программын гол удхые бүхы багшанар зүбөөр ойлгоогүй. Тиимэһээ тэрэ предмет заахадаа ядалдана ха юм.**

Эхин шатын һуралсалай үедэ үхибүүдые ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ зорилго табигдадаг. Ажалай һуралсалай хэшээлые һайжаруулха гээшэ мүнөөдэрэй шухала зорилгонуудай нэгэн.

Эстетическэ хүмүүжүүлгэдэ совет педагогико горитой анхарал хандуулдаг байгаа, мүнөөшье хандуулна. Теэд зурагай, хүгжэмэй хэшээлнүүд зарим газарта үшөөл һанаһанда хүрэнэгүй. Юумэ урдань табяад зуруулхын орондо, таблицаһаа, бэлэн зурагһаа һажаалган буулгуулха гээшэ тон буруу. Уран зурагай гоё бүтээлнүүд, хүгжэмэй зохёолнууд тушаа хөөрэлдөөн хэгдэнэгүй. Хүгжэмэй программын эрилтэ бэелүүлэгдэнгүй үлэнэ гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Физкультурын хэшээлнүүд, коммунис хүмүүжүүлгын таһаршагүй хуби гэлсэдэгбди. Теэд олон һургуулида физкультурын хэшээлые хэншье шалгадаггүй, илангаяа хүдөө нютагуудта программань бэелүүлэгдэдэггүй гэжэ шалгалта харуулаа. Зарим һургуулида физкультурын хэшээл хэхэдэ хэрэгтэй болодог түхеэрэлгэ дуталдана. Юундэшьеб һургуулиин спортзал соо эхин классуудай хэшээл болодоггүй, завучууд тэдэниие расписани соо оруулдаггүй.

Буряадай багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлдэг институт, 1-дэхи педучилищи эхин классуудай багшанарые бэлдэжэ гаргахадаа, нэрлэгдэгшэ предмедүүдэй методикодо горитой анхарал хандуулдаг болохо бэзэ.

Эхин класста эгээл хүндэтэй хүн — багша. Тэрэнэй үзэл бодолой, эдэбхиин жэшээгэй нүлөөн угаа ехэ.

Д-Н. ДОРЖИЕВ,
Буряадай АССР-эй Гэгээрэлэй министерствын ахамад инспектор.

Валентина Доржиева нютагайнгаа дунда һургуули түгэсхэһэнэй һүүлээр Булагай хүдөөгэй библиотекые даагшаар ажаллажа эхилһэн юм. Мүнөө комсомолой гэшүүн энэ нүхэрнай долоон хоног бүхэндэ нэгэ удаа хонишод, малшадта ошожо, һонирхолтой номуудаар хангадаг байхаһаа гадна, совет зохёолшодой шэнэ зохёолнууд тухай хөөрэжэ үгэдэг байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хэжэнгын аймагай Чисаанын совхозой Булагай хүдөөгэй библиотекые даагша В. Доржиева ажалдаа.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

АЖАЛШАДАЙ дэбтэрүүдһээ

АЖАЛЫНЬ НАЙДАМТАЙ

Закаменск хотын мяханай комбинадай колбасна цехтэ Лидия Николаевна Преловская 20 жэлэй туршада ажаллажа, предприятиин түрүү хүдэлмэрилэгшэдэй тоодо оролсонхой. Шадамар бэрхэ, дүршэл ехэтэй энэ нүхэр хэһэн ажалдаа коммунис ёһоор хандажа, үйлэдбэриин түсэбтэ даабариие ходо үлүүлэн дүүргэдэг заншалтай. Лидия Николаевна «Юһэдэхи табан жэлэй ударник» гэһэн тэмдэгээр шагнагдаһан, коммунис ажалай ударнигай үндэр нэрэ солодо хүртэнхэй.

Нүхэр Преловская КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлдэ абаһан уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлээ һэн. Түрэл партиингаа хуралдаанай шиидхэбэринүүдтэй танилсаад, энэ жэлэй үйлэдбэриин түсэбые 120 процентһээ бага бэшээр дүүргэхэ социалис уялга абанхай.

Мяханай комбинадай түрүү хүдэлмэрилэгшэ Л. Н. Преловская Захааминай аймагай Соведэй депутадаар һунгагданхай. Нүхэр Преловская депутадай уялгые жэншэдгүй дүүргэжэ, һунгагшадайнгаа үгэһэн захяануудые бэелүүлхын тула ехэ оролдолго гаргана.

— Нүхэр Преловская манай комбинадай бэрхэ хүдэлмэрилэгшэдэй нэгэн юм. Энэ жэлэйнгээ социалис уялгые тэрэнэй амжалтатайгаар дүүргэхэ байһанда этигэнэбди,—гэжэ предприятиин партийна организациин секретарь Н. Б. Баймиева хөөрэнэ.

С. ШАГДУРОВ,
хүдэлмэрилэгшэн.

...YГЭС ҺАЙН ...ЭЛЭДХЭЛТЭЙ

...дхэл һайнтай, бэрхэ ...н багшанар гээд эдэ ...тухай һургуули дотор ...дэг. Эдэнэрнай хэд бэ ... Александр Занаевич, ...да Хандуевна Дондуп болоно. Эдэ хоёр нү... Улаан-Үдэ хотын нэгэ... училищи дүүргэжэ ... Түнхэнэй аймагай ...дунда һургуулида ...байдаг юм.

...ксандр Занаевич Дон...педучилищиин уран ...отделени дүүргэһэн ...үнөө энэ нүхэр зу...черченеэр, физкуль...хэшээлнүүдые 4—8 ...удта үгэнэ. Тиихын...хажуугаар һургуулиин ...классууд, кабинедүүд ...фойе, коридорые шэ...гоёоно. Энэнь тон ...тай.

...ндр Занаевичай ...классуудай һурагшад ...предмедүүдтэ дура... олонхинь «эрхим» гэ...сэгнэлтэнүүдые абадаг ...юм. Жэшээлхэдэ, 6-...классуудай һурагшад ...боркова, Б. Д. Ошо... 7-дохи классуудай ...шад Ю. Улахаев, Ю. ..., Л. Сороковико... Е. Домышева, 9-дэхи ...й һурагша Т. Распу...гшэд гансал «табаар» ...

...жда Хандуевна Жам... Тулаевай нэрэмжэтэ пи...эмхиин вожатаар хо... жэлээ хүдэлхэ зуу...шала амжалтатай ябаа...

...нернүүдэй таһалга соо ..., одоол гоё, һаруул ... Дэлхэйн ажалшан ...агуу багша В. И. Ле...бюст тэндэнь табяа... Түнхэн нютагай баатар ... Жамбал Тулаевай портрет ханада үлгөөтэй. «Хэзээдэ бэлэн бай!» гэһэн уряа лозунг, элдэб шэмэглэлнүүд эндэ олон.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадалсаһан пионернүүдтэ, комсомолшуудта, коммунистнуудта зорюулагдаһан фотоальбомуудынь ехэ һонирхолтой. Мүн нютагай түрүү малшад, механизаторнуудта зорюулагдаһан фотоальбомуудые пионернүүд һонирхон харана. Пионернүүдэй сборнууд саг соогоо, һонирхолтойгоор үнгэрдэг юм.

Толтойн дунда һургуулиин һурагшад, пионернүүд нилээд эдэбхитэй. Түмэрэй хаядаһа, саарһа суглуулха хэрэг эндэ тон һайнаар эмхидхэгдэдэг. Энээндэ Надежда Хандуевнагай габьяа ехэ бии.

Хабарай үнгэрһэн амаралтын үедэ һурагшад, пионернүүд түмэрэй хаядаһа нилээд ехээр суглуулаа.

Надежда Хандуевна мүн лэ олон класста дуунай хэшээлнүүдые үгэнэ. Тиигэхынгээ хажуугаар һурагшадай уран һайханай коллективэй хүдэлмэридэ хубитаяа ехээр оруулна.

Улаан - Үдын педучилищи дүүргэһэн, бэлэдхэл һайнтай багшанар эндэ хүдэлнэ. Жэшээлхэдэ, Н. Замбалова, М. Бальдруева, С. Бадмацыренова, Е. Данцаранова гэгшэд түрэлхидэй дунда хүндэтэй болонхой юм.

Б. БИРБАЕВ.

Түнхэнэй аймаг.

...РГЕНТИНЭ. Аргенти...зэбсэгтэ хүсэнүүдэй ...дованиин гүрэнэй ур...хэбэ. Сэрэгэй хунта ...доторхи засаг захир... гартаа абаа. ... дотор сэрэ... байдал соносхог... митингнүүд ба ...ануудые үнгэргэхы...оригдоо, хунтын за...атануудые дары түр...дүүргэхэ захиралта ... хүн зондо үгтөө. ...-Айрестахи бүхы ...эмхи зургаануу...эхэ профсоюзуу...штаб-байшангуудые ... хинана.

...УРАГ ДЭЭРЭ: правительствын резиденциин ...нгай дэргэдэ.

...И.ТАСС-ай телефото.

ХИЛЫН СААНАҺАА
ТЕЛЕФОН·ТЕЛЕГРАФ·РАДИО

ЖЕНЕВЭ

АРАДУУДАЙ ҺАЙН ҺАЙХАН ЗОРИЛГО

ТАСС

Уласхоорондын аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной түлөө тэмсэл хадаа Европын арадуудай эгээл шухала, һайн һайхан зорилго болоно гэжэ Швейцариин Ажалай партиин түрүүлэгшэ Жан Венсан мэдүүлээ. Эб найрамдалай, уласхоорондын харилсаа холбооной түлөө, арадуудай сүлөөтэ ба бэеэ дааһан байдалай түлөө саашанхи тэмсэлэй программые баталһан КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр тэрэ илангаяа шухала удха шанартай боложо байна.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев XXV съезд дээрэ элидхэл хэхэдээ, эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ ехэ амжалтанууд туйлагдаа гэжэ тэмдэглэхэ зуураа, энэ асуудалаар ехэ хүсэлэл оролдолго гаргаха шухала гэжэ Жан Венсан ТАСС-ай корреспондентэй хөөрэлдэхэдөө хэлэбэ.

Уласхоорондын шахардуу байдал һулаpуулгые тэхэришэгүй болгохын тула политическэ ба сэрэгэй асуудалнуудые шууд сэхээр шиидхэхэ хэрэгтэй гэжэ тэрэ мэдүүлээ. СССР, социалис хани нэгэдэлтэ оронууд, уласхоорондын коммунис ба хүдэлмэрилэгшэнэй хүдэлөөн, дэлхэйн түрүү үзэлтэй бүхы хүнүүд иимэ зорилго урдаа табина.

СИНГАПУР

С. РАДЖАРАТНАМАЙ МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

Советскэ Союзтай халуун дулаан, үнэн зүрхэнэй, хани барисаата харилсаа холбоотой байһандаа баярланабди. Манай оронуудай хоорондохи экономическа, соёлой ба худалдаа наймаанай холбоо барисаан ашаг үрэ ехэтэйгээр хүгжэжэ байна гэжэ Сингапурай Республикын гадаадын хэрэгүүдэй министр Синнатамби Раджаратнам хани ёһоной албанай хэрэгээр СССР-тэ ерээд, Эхэ орондоо бусахадаа, аэропортдо үнгэргэгдэһэн пресс-конференци дээрэ мэдүүлээ.

Москвада болоһон хөөрэлдөөнүүдэй үеэр уласхоорондын асуудалнууд, хоёр талын харилсаае хүгжөөхэ тухай асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэһэн байна гэжэ тэрэ хэлээ. Советскэ Союз ба Сингапурай хоорондохи харилсаае саашадань хүгжөөхэ шухала байһан тухай үгэеэ ойлголсоһон байнабди. Энэнь манай оронуудай хоорондохи үгэеэ ойлголсолгодо һайнаар нүлөөлхэ байна гээд Сингапурай гадаадын хэрэгүүдэй министр үгэсхэлдөө тэмдэглэбэ.

ДАМАСК

Сириин Коммунис партиин хандалга

ТАСС

Ороной газар дайда дээрэһээ Франциин ба Англиин булимтархы сэрэгүүдые гаргахын түлөө, Эхэ оронойнгоо бэеэ дааһан байдалай түлөө тэмсэлдэ Сириин арадай түүхэтэ илалта туйлаһаар 30 жэлэй ой 1976 оной апрелиин 17-до гүйсэбэ гэжэ САР-ай арадта хандаһан Сириин Коммунис партиин хандалга дотор хэлэгдэнэ. Энэ хандалга эндэ толилогдоо. Арад зоной бата нэгэдэлтэй байһанай ашаар, Сириин Компартиин ба патриотическа, түрүү үзэлтэй бусад хүсэнүүдэй эдэбхитэйгээр тэмсэһэнэй ашаар, Араб оронуудай, дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангаха, эрхэ сүлөө тогтоохо хүсэлэнтэй бүхы арадуудай һанал нэгэтэй байһанай, туһаламжа дэмжэлгэ үзүүлһэнэй ашаар энэ илалта туйлагдаа гээд хандалга дотор хэлэгдэнэ.

Гитлеровскэ Германида Советскэ Союзай шанга харюу үгэжэ, һамна бута сохилго дэлхэйн империализмын үндэһэ һууриие хүдэлгэжэ, сүлөөтэ ба бэеэ дааһан байдалайнгаа түлөө арадуудай тэмсэл үргэдхэхэ арга олгоһон байна.

Мүнөө империализм ба сионизмда эсэргүүгээр, Израилиин ээрхэг түримхэйшүүлэй булимтаран эзэмдэһэн газар нютагуудые сүлөөлхын, Палестинын Араб арадай үндэһэн эрхэнүүдые хангахын, тэрэ тоодо бэеэ дааһан байдалтай гүрэниие байгуулхын түлөө Араб оронуудай арадуудай тэмсэл улам үргэдэжэ байна гээд, СКП тэмдэглэнэ. Сададай захиргаанай бэелүүлжэ эхилһэн политикада эсэргүүгээр араб арадууд эдэбхитэйгээр тэмсэжэ байна.

Түрүү үзэлтэй национальна фронтын хүсэнүүдэй нэгэдэл бэхижүүлхэ, демократическа эмхинүүдэй ажал ябуулга эдэбхижүүлхэ, Советскэ Союз ба социалис бусад оронуудтай хани барисаагаа бэхижүүлхэ гээшэ Сириин арадай саашанхи амжалта хангаха байна гэжэ СКП мэдүүлбэ.

ЖЕНЕВЭ

СЕССИ ХҮДЭЛМЭРЕЭ ДҮҮРГЭБЭ

ТАСС

Үндэһэ яһанай илгаа гаргалгые усадхаха талаар ООН-ой комитедэй ээлжээтэ сесси эндэ хүдэлмэреэ дүүргэбэ. Расизмтай тэмсэхэ гол шухала асуудалнуудые сесси зүбшэн хэлсэһэн байгаа.

Урда Африкын Республикын ба Урда Родезиин расис ёһо гурнмуудтай али бүхы харилсаагаа таһалха шухала гэжэ комитет гэшүүн гүрэнүүдэйнгээ анхаралыень хандуулба.

Сионизм хадаа үндэһэ яһанай илгаа гаргаха ябадалай нэгэ түхэл шэнжэнь болоно гэжэ буруушааһан ООН-ой Генеральна Ассамблейн тогтоол үндэһэ яһанай илгаа гаргаха али бүхы ябуулгануудтай тэмсэлдэ уласхоорондын шухала удха шанартай байна гэжэ социалис ба хэдэ хэдэн бусад оронуудай делегадууд заагаа.

СССР-эй түлөөлэгшэ үгэ хэлэхэдээ, расизм хүнэй эрхыень бүдүүлигээр хазагайруулалгатай, ээрхэг түримхэй ябуулгатай, ондоо ороной газар дайда булимтаран эзэмдэхэ, хүнүүдые алаха хюдаха үйлэ хэрэгүүдтэй холбоотой юм гэжэ тэмдэглэһэн байна. Урда Африкын расистнуудай, Израилиин сионистнуудай мүнөөнэй политика энээниие батална. Социалис гүрэнүүд үндэһэ яһанай илгаа гаргаха али бүхы ябуулгануудые шууд сэхээр буруушаадаг юм гэжэ совет түлөөлэгшэ мэдүүлбэ.

ВАШИНГТОН

Г. КИССИНДЖЕР ҮГЭ ХЭЛЭБЭ

ТАСС

США-гай гүрэнэй секретарь Г. Киссинджер конгрессэй комиссинуудай нэгэн дээрэ үгэ хэлэхэдээ, 1977 ондо гадаадын гүрэнүүдтэ 4,1 миллиард долларой сэрэгэй-экономическа туһаламжа үзүүлхын тула мүнгэ һомолхые дурадхаһан байна.

Энэ мүнгэ зөөриин ехэнхи хубинь Израильда хүртэнэ. Тэрээнтэй дашарамдуулан, Израильда сэрэгэй туһаламжа үзүүлхэ гээшэ США-гай Дүтын Зүүн зүгтэхи политикын саг үргэлжын шухала нүхэсэлнүүдэй нэгэниинь болоно. Энэнь гансал Холбоото Штадуудай экономическа, сэрэгэй ехэ туһаламжа, дэмжэлгэһээ дулдыдаха байна.

Дүтын Зүүн зүгтэхи бусад оронуудтай США-гай тогтооһон харилсаан тухайда гүрэнэй секретарь тогтожо хэлэбэ. Египет тухай асуудалда анхаралаа хандуулаа. Г. Киссинджерэй хэлэһэнэй ёһоор, Советскэ Союз тушаа Египедэй мүнөөнэй политикаһаа уламжалан, мүн «баруунай оронуудтай бүри нягта холбоо барисаа тогтоохын тула эли бодо алхам» хэхые Египедэй хүтэлбэрилэгшэдэй хараалжа байһан дээрэһээ Египедтэ экономическа туһаламжа үзүүлхэ түсэб табиха байнабди гэбэ.

США-гай национальна аша туһада харюусаһан политика, ёһо гурим Холбоото Штадууд Дүтын Зүүн зүгтэ бэелүүлхые баримталха ёһотой гэжэ Г. Киссинджер тэмдэглээ.

ТУНИС

Харилсаа холбоогоо хүгжөөхэ

ТАСС

Советскэ Союзай, Тунисай хоорондохи харилсаае хүгжөөхэ тухай хэлсээн Тунисай ниислэл хотодо гар табигдаа. Джумин мүрэн дээрэ хаалта хэхэ, Джумин—Меджердэ гэжэ канал малтаха, Резала мүрэн дээрэ хаалта бариха, мүн инженерэй кадрнуудай институдые ургадхаха гэхэ мэтэ зорилгонуудые шиидхэхэдэнь, Советскэ Союз Тунисда туһаламжа үзүүлхэ байна.

Совет эмхинүүд проектнобэдэрэлгын хүдэлмэри хэхэ, түхеэрэлгэ болон шухала хэрэгтэй материалнуудаар хангаха юм. СССР-эй туһаламжа, дэмжэлгэтэйгээр бодхоогдохо барилганyyдта Тунисай национальна кадрнуудые бэлдэхэдэнь туһалха.

Хэлсээндэ гар табилгын үедэ гадаадын хэрэгүүдэй министрэй дэргэдэхи Монжи Кооли үгэ хэлээ. Гар табигдаһан хэлсээн Тунисай, Советскэ Союзай хани барисаанай түүхэтэ шухала хэрэг болоно, эдэниие саашадань бэхижүүлхэ үргэн ехэ хараа түсэб нээнэ.

БЕЙРУТ

ЛИВАНДАХИ БАЙДАЛ

ТАСС

Ливандахи байдал орёо түбэгтэй, шахардуу шанга байһаар. Парламентын апрелиин 10-да батальон абажа, президентын һунгалтые болзорһоонь урид үнгэргэхөөр хараалһан заһабари конституцида оруулха тогтоолдо президент С. Франжье мүнөө болотор гараа табяагүй. Политическэ ажал ябуулагшадай хөөрэлдөөнүүд ямаршье үрэ дүн үгэбэгүй.

Сэрэгэй эбдэрэлгын соносхогдоошье һаань, ороной ниислэл хотодо, хэдата районуудта сэрэгэй хёмороо зүришэлдөөн болоһоор.

Апрелиин 15-да Бейрудтэ парламентын байшан галдагдаа.

ООП-ой гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ Я. Арафат Дамаск ошохонь гэжэ хэблэл апрелиин 16-да мэдээсэбэ.

Ливанай хилэ дээрэхи байдалые Израилиин сэрэгээр хиид түгшүүрилтэй болгоно.

ВАШИНГТОН

ЦРУ-гай удамаршын зайгуулталга

ТАСС

«Гадаадын гурбан гүрэндэ» һаяхан ошожо ерэһэн байнаб гэжэ США-гай тагнуулай түбэй управлениин директор Дж. Буш мэдээсэбэ.

Ямар гүрэнүүдээр ябаһан тухайдаа Бушай хэлээгүйшье һаань, ЦРУ-гай удамарша Баруун Европын хэдэ хэдэн оронуудаар ябаһан байна гэжэ шэнжэлэгшэд тэмдэглэнэ. ЦРУ-гаар дамжуулан, эдэ оронуудта үнгэргэгдэһэн һунгалтын үеэр засаг барижа байһан буржуазна партинуудта Холбоото Штадуудай зүгһөө мүнгэн туһаламжа үзүүлхэ гэһэн зорилго Буш урдаа табиһан байгаа.

ВАШИНГТОН

Шахардуу байдал һулаpуулгын аша туһада

ТАСС

Советскэ Союзай ба Холбоото Штадуудай хоорондохи харилсаае һайжаруулха хэрэгые дэмжэхэ» гэһэн тогтоолые США-гай конгрессэй сенадтахи гадаадын хэрэгүүдые эрхилдэг сенадай комисси нэгэн һаналтайгаар һайшаагаа.

Американ-совет харилсаан хадаа США-гай гадаадын политическэ хараа шэглэлэй гол зүйлынь болоно гээд тогтоол дотор хэлэгдэнэ. Олон асуудалнуудаар США-гай, СССР-эй хоорондоо таараалдаагүй гү, али тад ондоо байгаашье һаань, дайн байлдаае саража, зүришэлдөө хёмороое гуримшуулха гээшэ хоёр гүрэнэй аша туһын хэрэг болоно.

Уласхоорондын шахардуу байдал һулаpуулга Холбоото Штадуудай гол зорилго зандаа үлэхэ ёһотой гээд документ дотор тэмдэглэгдэнэ. Владивостогто болоһон уулзалгын үедэ үндэһэ һууриинь табигдаһан стратегическэ зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хизаарлаха тухай хэлсээе дары түргөөр баталхын тула хүсэлэл оролдолго гаргахыень сенаторнууд уряална.

Тэрэниие баталан абалга Советскэ Союзай ба Холбоото Штадуудай хоорондохи харилсаае бүхы дээрэнь һайжаруулха арга олгохо байна гээд тогтоолой авторнуудай нэгэн сенатор А. Крэнстон мэдүүлээ.

ВАШИНГТОН

Пентагоной хэлээшээр...

ТАСС

1976—1977 онуудай финансын жэлэй федеральна бюджедэй гаргша 412,6 миллиард доллар байха ёһотой гэжэ США-гай конгрессэй сенат баталан абаба. Энэнь жэлэй эхиндэ конгрессто табигдаһан бюджедэй проект соогоо правительствын эриһэнһээ 17 миллиард доллараар ехэ юм.

Бюджедые зүбшэн хэлсэлгын үедэ национальна нэрэ хүндэ тухай ехэ хөөрэлдөөн болоо, социально-экономическа гол шухала асуудалнуудые шиидхэлгэдэ ехэ анхарал хандуулагдаа.

Удаадахи финансын жэлдэ пентагоной бюджедые эгээл ехэ хэмжээндэ — 113 миллиард шахуу долларто хүргэхэ гэһэн правительствын һанаашалгые сенатор Б. Бай эрид буруушааба. Сэрэгэй гаргашануудта мүнгэ һомололгые хороохо хэрэгтэй гэжэ тэрэ хэлээ. Дж. Пасторе ба бусад сенаторнууд Бай гэгшын һанал бодолые дэмжэһэн байна.

Правительствын дурадхалаар социальна эрилтэнүүдтэ гаргашалагдаха һомололгые халта ехэдхээд, сенат пентагоной эрилтые бүрин хүсэдөөр хангаба.

Саяанһаа Витим хүрэтэр

ЯХАД ДУУЩАН МАНАЙ АЙЛШАН

Яхадай АССР-эй габьяата артистка, Прага ба Мюнхен хотонуудта болоһон уласхоорондын конкурснуудай лауреат, П. Ойунскиин нэрэмжэтэ Яхадай АССР-эй республиканска шангай лауреат Анегина Ильинагай концерт П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ хүгжэмэй училищиин концертнэ зал соо болобо. Анегина Ильина манай республикын хүгжэмдэ дуратайшуулда үнинэй мэдээжэ болонхой. Тэрэ урзанда жэлдэ ерэжэ, бэлиг шадабаряа харуулһан, аха дүү Яхадай республикын хүгжэмэй хүгжэлтын зарим туйлалтануудтай бидэнине танилсуулһан байха юм. Улаан-Үдэ хотодо болон хүдөө аймагуудаар ябажа концерт харуулхадаа, бэлигтэй дуушан олоной һайшаал магтаалда хүртөө бэлэй.

Энэшье удаа артистка һонирхолтой, удха түгэлдэр программа бэлдэжэ ерээ. Концертнэ зал соо суглараг шад тэрэнэй дууи, ари бүхэнние халуунаар, нэрьемэ альга ташалгаар угтаа. Чайковскиин, Рахманиновай романснуудые, Мусоргскиин «Хованщина» опероһоо Марфын ари, Т. Хренниковэй «Эхэ» гэһэн опероһоо Ниловнагай ари болон бусад олон зүйлнүүдые тэрэ дуулаа. Бэлиг шадабари ехэтэй, бэлэдхэл һайнтай дуушад лэ нэгэ концертдэ иимэ орёо, гүйсэдхэхэдэ бэлэн бэшэ аринуудые дуулажа шададаг. Анегина Ильина энэ концертээ уран зохидоор, хүнэй дура буляамаар үнгэргөө.

Тэрэ Москвагай консерваторини дэргэдэхи хүгжэмэй училищи, удаань консерваториин дүүргэнэйнгээ һүүлээр Яхадай хүгжэмэй театрта дуулажа байдаг. Тэрэнэй репертуар нилээд баян, орёо юм. Дэлхэйн классикын шэлдэг бүтээлнүүдэй нэгэн болохо Д. Вердиин «Риголетто» Магдаленын парти, Бородинай «Князь Игорь» опероһоо Ярославнагай, Пучиниин «Чио-Чио-Сан»-һаа Сузуки, яхад арадай үндэһэн опер «Лоокуут ба Нюргусун» гэһэн опероһоо Сардааны парти болон бусад олон оперануудта тэрэ дууладаг.

Концерт дээрэ Анегина Ильина буряад, яхад композиторнуудай дуунуудые дуулаа. Эндэ С. Манжигеевэй, Ж. Батуевай дуунууд зэдлээ.

Концертын түгэсхэл дээрэ бэлигтэй дуушан «Кармен» опероһоо хэдэн ари дуулаа. Буряадай АССР-эй арадай артист Д. Дашиев энэ Хозегэй парти дуулажа, яхадай дуушанай бэлиг шадабарияа харуулхада туһалаа.

— Анегина Ильина айлшатар түргэнөөр шэнэ бүтээл бэлдэжэ шададаг дуушан,— гээд Д. Дашиев хөөрэнэ.— Мүнөө үедэ Бизегэй «Кармен» опера бэлдэжэ байнхай. Энэ удаша тэрэ шэнэ зохёолһоо нэгэ хэдэн хэһэг дуулаа. Түрэн сэг соо һайнаар бэлдээ гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Тиихэдэ А. Андреевэй «Бодол» гэһэн романсые удхые нарийнаар дамжуулжа шадаа.

Би Анегинын дуулажа байхые түрүүшынхээ 1968 ондо, Киев хотодо болоһон камерна дуушадай конкурс дээрэ шагнаа һэм. Тиихэдэ тэрэ горитой амжалта туйлажа, лауреат болоо бэлэй. Анегинын нэрэ һайн талаһа гэхэдэ, хари хэлэнэй ногаабари тон зүбөөр дамжуулжа шададаг. Мюнхен хотодо болоһон конкурс дээрэ тэрэ немец хэлэн дээрэ дуулаһан байха юм. Гадна француз, италиян хэлэн дээрэ дуулдаг. Шэнэ бүтээлнүүдые бэлдэжэ хэрэгтэнь манай театр яхадай дуушадта бага бэшэ туһаламжа үзүүлээ. Энэ манай хүгжэмшэд, дирижер оролдоло гаргаа.

Ленинград хотын консерваторно дүүргэһэн пианистка Л. О. Комоза дуушанай концертын хүгжэмтэ номернуудые гүйсэдхэв. Тэрэ Шопенэй «Ноктюрн», «Вальс», «Этюд», «Полонез» наадаа.

Яхадай АССР-эй бэлигтэй дуушан Анегина Ильина мүнөө Хорини аймагай ажалшадта концерт харуулхаар ошобо.

Б. БАТОЕВ.

Хабар, хабар
Ханхинан ерээ.
Хангал һэбшээн
Хада тээһээ
Хатаран ерээ.
Урда холын
Оронуудһаа
Уһанай шубууд
Урилдан ерээ.
Үдхэн шугы соо
Үнгэргэшэ жэлдэ
Түхеэрһэн уургайһаа
Тахэрижэ ерээд,
Шэнэвэр заһажа,
Шуулатай, хүүеэтэй
Зугаа болоно хэбэртэй.
Намжар һайхан
Нажарай сагта
Үдэр дүүрэн
Үндэгөө даража,
Дальбарза гаргаха
Үень ерэхэнь.
Алтан намарай
Айлшалан буухада,
Дулаан орон тээшэ
Дуулан ниидэхэ
Бэеэ зэһэхэнь.

Ф. СОРОКИНОЙ фотоотход

ШАТАР

Республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө эхилһэн наадаан дүрбэдэхи уулзалта үнгэрбэ. Хоёрдохи наадын эхилхэдэ үнгэргэшэ жэлэй республикын чемпион Игорь Дмитриев авиазаводой чемпион Гонзалевскийтэй наадаһан байгаа. Уулзалгын тэһэ багһаа эхилжэ, эдэ хоёр бүхы бодонуудаа андалда андалдаһаар нэжэд тэргэтэй, хара, сагаан тэмээтэй үлэһэн байба. Тиин эдэнэрэй тэргэнүүдээ андалдаа һаань, наадаанинь тэнсэлгээр дүүрэхэ һэн. Зүгөөр Гонзалевский алдуу хэжэ, хоёрхон абдалаар шүүгдэшэһэн байна. Нүгөөдэ хүлгэ дээрэ Самаринтай наадаһан Краснов алдуутай ябадал хэжэ, морёо гурбан хүбүүгээр андалаба. Самаринай эгэ алдуугайнь эрэгэлэн, һайн доботолго хэжэ, шүүгээ. Мунков Шагжиевые, Митыпов Мельниковые, Маншеев Галдановые, Брылев Хангаловые шүүһэн, Намжилов—Назимов, Залкинд—Агафонов гэшэд тэнсэһэн байна.

Наадаанай эхинһээ уулзалта бухэнһөө шадамар бэрхээр үнгэргэжэ ябаһан Игорь Дмитриев гурбадахи уулзалгада Шагжиевые шүүгэ. Энэ үдэр Краснов Мунковые шүүгдэһэ гээд ту, али наадаанай эхилһээр гурбадахиха шүүгдэһэн байтаһ болоо. Ханхалов Гонзалевские, Мельников Залкиндые, Самарин Агафоновые, Назимов Митыповые, Брылев Галдановые шүүһэн, Маншеев Намжиловые хоёр тэнсэһэн байна.

Дүрбэдэхи уулзалгын үнгэргэгдэхэдэ Шагжиев Гонзалевские, Мунков Агафоновые, Залкинд Назимовые, Митыпов Маншеевые, Самарин Мельниковые, Намжилов Брылевые шүүгэ. Краснов Дмитриеве гэшэд тэнсэб. Хангалов наадандаа часһаа үлүү саг соо хожомдоо ерэһэнэйнгээ түлөө Хангаловтэ шүүгдэһэн тоологдобо.

Дүрбэн уулзалгын удаа мастерта кандидадууд И. Дмитриев, А. Самарин гэшэд 3,5. Намжилов, Мунков 3 очкотой болонхой.

В. МАМИЛОВ.

ЭРХИМ НАЙМААЛАГША, ЭРХИМ ХАРБАГША

Душанбе хотодо «Спартагай» түбэй советэй түрүү һуури эзэлхын түлөө һур харбалгаар үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ хабаадалсаһан манай республикын сугларуулгадамал командын гэшүүд эрхим амжалта туйлаһан юм. Жэшээнь, Баргажанай аймагай Хилганын дунда һургуулиин математикын багша Будажап Цыдыпов 30, 50, 70, 90 метрэй зайнуудта һур харбахадаа, дүн хамта 1135 очко абажа, СССР-эй спортын мастерай нормо дүүргэһэн байгаа. Тиихэдээ СССР-эй «Спартак» бүлгэмэй спортсменүүдэй дундаһаа дүрбэдахи һуури эзэлһэн юм. Түрүүшын һууринуудые уласхоорондын классай мастернууд Василий Тропин (Грузиин ССР), Богдан Мазола, СССР-эй спортын мастер Юрий Михайлов гэшэд эзэлһэн байгаа.

Энэ мүрысөөндэ хабаадалсаһан эхэнэрнүүд соохоо манай түлөөлэгшэ Улаан дунда һургуулиин 10-дахи классай һурагша Надежда Эрдынеева (Баргажан), Улаан-Үдэ хотын «Звездочка» магазинай хүүгэдэй наадаанай наймаалаһан секциин ахалагша наймаалагша Екатерина Семенова гэшэд 70, 60, 50, 30 метрэй зайнуудта мүрысэхэдөө 1120—1128 очконуудые абажа, спортын мастерай нормо дүүргэһэн байгаа. Мүрысөөндэ эрхим амжалта туйлаһан эдэнэр, тэрэ тоодо спортын мастер Аркадий Бутхаев ВЦСПС-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ хабаадалсахадаа, мүн лэ түрүү һууринуудай нэгые эзэлхэ ёһотой һэн байна. Энэ манай Аркадий Бутхаев спортын дүн харуулжа, уласхоорондын классай спортын мастерай нормо дүүргэхэ гэжэ мэдээжэ һэмди. Мүнөө Аркадий Бутхаев спортын нүгөөдэ мастернууд Бадмажап Цыбиков, Дандар Дансаранов, Дэнжэ Очирова гэшэд эрхимүүдэй дунда СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэхэ мүрысөөндэ хабаадалсахаар Душанбе хотодо үлөөгдэбэ. Энэ мүрысөөн апрелиин 17-һоо 21 болотор үнгэргэгдэхэ юм.

— Манай Екатерина Гараевна спортдо ехэ дуратай юм. Душанбе хотодо үнгэргэгдэһэн наадаанда спортын мастерай нормо дүүргэжэ бидэнэ—суглаа нэгэнтэ хүүгэдэй баясуулба, урдаа табиһан зорилгоо бэелүүлбэ гэжэ,— гэжэ Бидэнэр Екатерина Семеновагай туйлаһан энэ амжалтаарнь омогорхонобди,— гэжэ «Звездочка» магазинай директор Г. С. Плетнева хэлэбэ.

Партиин гэшүүн Екатерина Гараевна тус магазинда ажаллажа эхилһэн түрүүшын үдэрһөө суглаа худалдаг нүхэдөө, худалдан абагшадтаа илдамаар хандадаг, энэрхы сэдьхэлтэй байһанаа харуулһан байгаа. Тиин магазинай коммунистнууд нүхэр Семеновые партбюрогой гэшүүнээр, секциинүүдэй партгруппоргоор һунгаһан юм. Удаань тэрэ КПСС-эй Советскэ райкомой гэшүүнээр һунгагдаһан байна. Ниигэжэ спорт ажал хоёртой ханилһан Семенова алиниинь алин гэшэгүй хоюуландань һанаагаа табижа, амжалта туйлажа ябадагынь һайшаалтай.

Үнгэрөөд байһан нэгэдэхи кварталай түсэб «Звездочка» магазинай коллектив үлүүлэн дүүргэһэн байна. Энээндэ Екатерина Семеновагай хубита бии гээшэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Екатерина Семенова (дүрбэдэхинь) һур харбажа байна.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВЭЙ фототекст.

ТУРИСТ

АМАРАЛТАДА ГАРАГШАДАЙ АНХАРАЛДА

Амаралтынгаа сагые этээл һонирхолтойгоор, аша туһатайгаар үнгэргэхэ гэһээ аяншалгын маршрудтай танилсагты. Совет орон дотороо аяншалга азар 88 маршруд 1976 ондо дурадхагдана. Шэлэжэ абагты, хаана ошохо дуратайгаа. Манай Буряадай аяншалгада оронэймнай түб районууд: Москва, Владимир, Ярославль, Плес болон бусад томо-томо хотонуудар аяншалха, Ленинград, Репино хотонууд, Украина, Молдави, Крым, Кавказ, Закавказ, Волго мүрэндэн, Дунда Ази, Казахстан, Алтайн орон нютагуудаар, хото городуудаар ябаха—иимэ маршрудууд дурадхагдана.

Закавказиин нютагуудаар аяншалагшад Азербайджанай, Армениин, Грузиин республиканудай түүхэ, экономико болон соёл культуратай, мүн коммунизм байгуулалтын туйлалтануудтай танилсаха.

Армениин, Грузиин нютагуудаар аяншалагшад Баку, Ереван, Ленинакан хотонуудаар ябаха. Түүхын музейнүүдые үзэхэ. Степанован хотодо Шаумянай музейдэ, Тбилисидэ — город-Пантеонто ороно байна. Тиигээд Хара далайн эрьеэ оршодог Батуми хотодо амарха юм. Тэрэ үедөө Акварнум, Ногоон хошуунайн Ботаническа садые үзэхэ. Хурэһэн хото бүхэндөө эрхим зэргын гостиницануудта байрлаха болоно. Путевкын сэн 120 түхэриг. Улаан-Үдэһөө апрелиин 23-да мордохо.

Армениһээ Хара далай орохо үшөө нэгэ маршрудай аяншалга бии. Энэ хадаа апрелиин 21-һээ эхилхэ. Аяншалагшад Армениин ССР-эй нислэл хотын «Ереван» гэжэ турбазада амарха. Тус хотын гоё һайхан үзэсхэлэнгүүдые хараха, түүхын, хубисхалай дурасхалта газарнуудтай танилсаха. Тэндэһээ аяншалагшад автобусоор Дилижан хото ошожо, мүн лэ олон үзэсхэлэн, нютагуудаар ябаад, Севан нуурай эрьеэр уншал. Тиигэд сааашаа Кироваканы, Тбилиси. Телави гэхэ хотонуудаар ябажа, тэндэһээ Хара далайн эрье дээрэ «Сухуми» гэжэ турбазада амарха. Энэ үе соогоо Абхазиин хото городуудаар ябажа, музей болон бусад дурасхалта газарнуудтай танилсаха байна. Путевкын сэн—110 түхэриг.

Май һарада, зунай үедэ хаагуур ябаха, аяншалагнууд болон хэзээ эндэһээ мордохо, ямар үнэ сэнтэй байха тухай «Буряад үнэн» газетын хуудаһанда мэдээсэгдэхэ байна.

Аяншалха дуратайшуул асуугты. Бэшээр, телефоноор. Адрес: 670000. Улаан-Үдэ, ул. Ленина, 27. Телефоной № 2-54-21.

С. ПАВЛОВА.

Апрелиин 18-һаа 25 болотор

ТЕЛЕВИДЕНИ

ВОСКРЕСЕНИ, 18

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 09.55 — «Альтаир» ахалагша классай хүүгэдэй телевизионно клуб. 10.25 — «Яруунa» ансамбль дуулаха.

«Орбита». 11.10 — «Орлёнок» телестудиин юнкорнууд Советскэ Союзай хоёр дахин герой СССР-эй летчик космонавт В. А. Шаталовтай уулзаха (үнгэтэ). 11.50 — Забһарлалга. 12.00 — Шэнэ һонин. 12.10 — «Байгаали хамгаалагшад». 3-дахи турай асуудалнуудта харюунууд (үнгэтэ). 13.00 — «Советскэ Союзда алба хэнэбэ». 14.00 — «Т. С. Мальцев хөөрэнэ». КПСС-эй Курганска обкомой нэгэдэхи секретарь Ф. К. Князев хөөрэлдөөндэ хабаадалсаха (үнгэтэ). 14.30 — «Хочу все знать» — кино-журнал (үнгэтэ). 14.40 — Уласхоорондын һонин (үнгэтэ). 15.10 — «Киногоор аяншалагшадай клуб» (үнгэтэ). 16.10 — Литература зохёолнууд экран дээрэ. «Горы на снегу» — уран һайханай фильм (үнгэтэ). 17.50 — Забһарлалга. 18.00 — «Время». 18.30 — «Хүгжэмтэ киоск» (үнгэтэ). 19.00 — «Дэлхэйн циркнүүд». Чехословакиин артистнууд наадаха (үнгэтэ). 20.00 — «Худөөгэй час». 21.00 — Шэнэ һонин. 21.20 — Хоккейгоор дэлхэйн чемпионат. СССР—ЧССР. Польшоһоо дамжуулагдаха (үнгэтэ). 23.30 — Забһарлалга. 23.30 — «Время». 24.00 — Спортивна программа. 1. Футболоор СССР-эй чемпионат. «Спартак» — «Динамо» (Киев). (2-дохи тайм). 2. Хоккейгоор дэлхэйн чемпионат. США—ФРГ (2-дохи ба 3-дахи үеүд, үнгэтэ).

ПОНЕДЕЛЬНИК, 19

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.30 — Дамжуулгын программа. 18.35 — «Светофор» — һурагшадта зорюулагдаһан телевизионно викторина. 18.55 — «Уласхоорондын шэнжэлэл». 19.15 — «Мүрысөөнэй үдэр бүриин дабшаса». 19.45 — Түрэлхидтэ зорюулагдаһан телеуниверситет (буряадаар). 20.10 — «Энэшние булта мэдэхэ ёһотой». 20.30 — «Танай байшангууд». 20.55 — «Арадай театр». 21.30 — «Ленин Польшодо» — уран һайханай фильм.

ВТОРНИК, 20

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 11.05 — «Дуратай үянгата шүлэгүүд». Совет поэдүүдэй шүлэгүүдые Москвагай һурагшад уншаха (үнгэтэ). 11.50 — Забһарлалга. 12.00 — Шэнэ һонин. 12.10 — «Үхибүүдтэ — фильм». «Марья-искусница» (үнгэтэ). 13.25 — «Автограф на Каме» — телеочерк (үнгэтэ). 13.55 — Спортын һонин. 1. Хоккейгоор дэлхэйн чемпионат. СССР—США. 2. Дүрэ буляалдалгаар Европын чемпионат (үнгэтэ). 15.25 — «Машина ба хубилан байдаг тэрэ үе» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 15.35 — «Баатаршалгын» полевой почто. 16.05 — Забһарлалга. 16.15 — «Она родилась в сорочке» — телевизионно зүжэг (үнгэтэ). 18.00 — «Время». 18.30 — «СССР-эй ардууд: зай хатар ба дуунууд» (үнгэтэ). 19.00 — «Автограф на Каме» — телеочерк (үнгэтэ). 19.30 — Спортын һонин. 1. Хоккей. СССР—США. 2. Дүрэ буляалдалгаар Европын чемпионат. 21.00 — Шэнэ һонин.

Улаан-Үдэ. 21.15 — «КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэри бэелүүлхын түлөө» (буряадаар). 21.35 — Телевизионно һонин. 21.55 — «Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар). 22.15 — «Прибайкали хани нүхэдөө угтана». 22.45 — «Рядом с Лениным» — телеочерк.

«Орбита». 23.00 — «Баатаршалгын» полевой почто. 23.30 — Забһарлалга. 23.40 — «УССР-эй габьяата артист Е. Иванов дуулана (үнгэтэ). 24.00 — «Время».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 20.55 — «Һургуулиин класс хүтэлбэрилэгшэдтэ туһаламжа».

«Орбита». 21.15 — «Она родилась в сорочке» — телевизионно зүжэг.

СРЕДА, 21

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 11.05 — «Орлёнок» телестудиин концертын зал (үнгэтэ). 11.50 — Забһарлалга. 12.00 — Шэнэ һонин. 12.10 — «Бухы юумэ мэдэхэ дуратайб» — кинo-журнал (үнгэтэ). 12.20 — Баримтата фильмүүд харуулагдаха. 13.05 — «Арадай уран бэлиг» — телевизионно шэнжэлэл (үнгэтэ). 13.50 — «Александр Твардовский» — баримтата фильм. Автор ба хүтэлэгшэ К. Симонов. 14.50 — Дүрэ буляалдалгаар Европын чемпионат (үнгэтэ). 15.35 — Социалис мүрысөөнэй үдэр бүриин дабшаса. 16.20 — Забһарлалга. 16.30 — А. Глазунов. «Баярта увертюра». 16.40 — «Ульяновтнай булэ» — уран һайханай фильм. 18.00 — «Время».

Улаан-Үдэ. 18.30 — «Факел» — «Комсомолой ажал хэрэгүүд». 19.10 — Телевизионно һонин. 19.30 — «Хүдөө ажахын ажал хэрэг ба эрдэм наука». 20.00 — «Земной поклон» — телеочерк.

«Орбита». 20.15 — Дүрэ буляалдалгаар Европын чемпионат. 21.00 — Шэнэ һонин. 21.15 — «Ульяновтнай булэ» — кинофильм. 22.35 — «Социалис мүрысөөнэй үдэр бүриин дабшаса». Украиныг КП-гэй Одессын обкомой нэгэдэхи секретарь П. П. Козырь дамжуулгада хабаадалсаха. 23.20 — Забһарлалга. 24.00 — Хоккейгоор дэлхэйн чемпионат. Түгэсхэлэй бүлэгтэ хабаадагшадай наадан. Забһарлалгын үедэ «Спортлото» наадаага ба классическа барилдаагаар Европын чемпионат (үнгэтэ).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 13.30 — «Арадай уран бэлиг» — телевизионно шэнжэлэл (үнгэтэ). 19.15 — «Александр Твардовский» — баримтата фильм.

Улаан-Үдэ. 20.15 — Арадай инструментнүүдэй оркестрэй концерт.

ЧЕТВЕРГ, 22.

В. И. ЛЕНИНЭЙ ДУРАСХААЛТА ҮДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 11.05 — «Горнистнар, дохёо үгыт!» (үнгэтэ). 11.50 — Забһарлалга. 12.00 — Шэнэ һонин. 12.10 — «Зураг бүхэндэ — наран!» (үнгэтэ). 12.25 — «Эдиршүүлэй уран бэлиг» (үнгэтэ). 12.55 — Л. В. Бетховен. «Аппассионата». 13.20 — «Дабаа гаталха зам». БАМ-ай барилгашад тухай дамжуулга. 13.40 — Спортын һонин. 1. Хоккей. Түгэсхэлэй наадаанда хабаадагшадай туулалдаан. 2. Классическа барилдаагаар Европын чемпионат (үнгэтэ). 15.50 — «Парти тухай Ленинэй һургаал ба мүнөөнэй үе». 16.20 — Забһарлалга. 16.30 — «Н. Огреич дуулана». Неаполитаниин дуунууд. 16.45 — «Баатаршалгын» полевой почто. 17.15 — «Уран хүгжэм» (үнгэтэ). 18.00 — «Время». 18.30 — «Дабаанай харгы». БАМ-ай барилгашад тухай дамжуулга. 18.50 — Спортын һонин. 1. Хоккей. 2. Барилдаан. 21.00 — Шэнэ һонин. 21.15 — Забһарлалга. 21.35 — «Эдиршүүлэй уран бэлиг» (үнгэтэ). 21.55 — **Владимир Ильич Ленинэй түрэһөөр 106 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай суглаан.** Концерт. Кремлиин Съездүүдэй Байшанһаа дамжуулга хэгдэхэ (үнгэтэ).

ПЯТНИЦА, 23

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 12.00 — Шэнэ һонин. 12.10 — «Үхибүүдтэ — фильм». «Республика Вороньей улицы» (үнгэтэ). 13.25 — ГДР-эй телевидениин программа (үнгэтэ). 14.10 — Классическа барилдаагаар Европын чемпионат (үнгэтэ). 14.40 — **Владимир Ильич Ленинэй түрэһөөр 106 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай суглаан.** (Апрелиин 22-той дамжуулгые давталга, үнгэтэ). 15.50 — Эророн дотороһой. СССР-эй Верховно Соведэй Указнуудаа.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Улаан суббото» — эршэтэ ажалай үдэр» — суглуулбари. Буряадай АССР-эй Статистическа управлениин мэдээсэл. Арадай судьянарые һунгалтын дүнгүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Тэжээлэй полиин һээсэ эрганууда» — В. Осипов, Н. Варнаковой статья. Түрэл орон дотороһой. СССР-эй Верховно Соведэй Указнуудаа.

Гурбадахи хуудаһанда. «Тосхоной ээжэ ба эмхидхэгшэ» — Л. Анциферов, С. Доржиев гэшэдэй статья. Чехословакиин Коммунис партиин XV съезд дээрэ.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Хилын саана. Спортын һонин. Нютаг нютагай һонин. Телевидениин долоон хоногой программа.

ХАБАРАЙ ХАҺА ЯМАР БЭ?

Газарай гадаэ. Шингэн хэмжээн. Гол горходой харьялһан. Ан амитанай эшээнһээ гарагта. Нугаба шубуудай гангинаан...

Республикымнай тарланай ажал эрхилдэг ехэнхи нютагуудаар апрелиин 20 болотор газарай хүрьһэнэй хахалалгын хэмжээндэ хүрэтэр, нарын һүүл багта 30—50 сантиметр хүрэтэр гүнзэгыдэ газар һэмжэхэ байна. Газарай хүрьһэн 10 сантиметрэй гүнзэгыдэ 4—5 градус дулаан бэлхэдэр хүлеэгдэнэ.

Тарилга эхилхэ үеэр газарай хүрьһэндэхи чийгын хэмжээн хүн хүрөөрдөө. Мухаршэбээрэй, Бэшүүрэй, Кабанскын, Баргажанай, Захаамин аймагуудта, мүн Хяагтын аймагай зүүн тээ һууриндуудта байха—26—40 миллиметр байхаар хүлеэгдэнэ. Энэ хада полини газарай шингэ почто абалгын дотор хэмжээнэй 80—100 процент болоно.

Сэлэнгын, Хэжэнгын, Загарайн аймагуудта, мүн Улаан-Үдын, Хоринн, Зэдын аймагуудай зарим нютагуудта тарилгын эхилхэ үеэр газарай хүрьһэндэхи шингэ нойтоной хэмжээн багабтар —10—16 мм байха. Эдэ дурсагдаагүй аймагуудай нютагуудаар газарай хүрьһэнэй шингэ нойтоной хэмжээн бараг, полини газарай шингэ нойто абалгын доодо хэмжээнэй 60—70 процент байха шэнжэтэй.

Гол горхоод урдиинхидаа адли хаһа соогоо мүлһэнһөө шомороо. Сэлэнгэ мүрэнэй мүлһэн апрелиин 19-һөө хүдэлжэ эхилхэ, 27 хүрэтэр шоморхоор хүлеэгдэнэ.

* * *

Апрель — хабарай дунда һара. Энээнэй эн амитан үбэлэйнгөө нойрһоо һэрижэ, нүхэнһөө гараба. Хабарай хашаанха хаһада бишыхан гүлгөө дахуулһан үнэгэн агнаһаа гарабай, шара-маалай нүхэд эдеэ тэжээлээ бэдэрэн ой тайгын дундуур хэрүүжэ тажаа эхилэнэй. Тарбаган, зумбараа, хэрэм, дэлэн хэмэ мэтэ амгууд тала майлын һүүрэ гаран, энэшээ үргажа, байһан өөрын нүхэн үбэл ногооной үндэһэ ухашаһаа, тэһээ мелтэн амтархан эдеэлнэ.

Гол горходой эрье хонхо үдэрөөрөө ангир хоёр хоёроороо шургалдан ниидэжэ ерэнэ. Энэ үеэ нугаһад улам олоороо үзэгдэнэ. Галуунуудай отторгойдо эдэлшнхэ тахаа болохо, эндэ-тэндэ нүхэд хүрмэршээгээ ганганаан дуулдажа эхилхэ.

Зунэй жалгын үбэр талаар, хада майлын нарулин ташаланда үргы һалбарже эхилээ. Нэрэн ногоонуудаар тол бүлтайба. Удахагүй, һаяар Буряад оронэймнай уул хадын шэмэг — тэрэнэр сэсэглэхэ.

Наранай элшэ шангадажа, һабын сэсэгэй дэлбээдэ саг ерэбэ.

Н. АФОНИНА, Улаан-Үдын гидрометеобсерваториин директор.

Редактор Р. Б. ГАРМАЕВ.

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР. Н-01704. Заказ №